

TOK-YHTYMÄ
Turun Osuuskauppa
tytäryhtiöineen
1995

TOIMITUSJOHTAJAN KATSAUS

Toimitusjohtajan katsaus	2
Hallituksen toiminta- kertomus	4
Kaupan toimintaympäristö	4
Kehitys S-ryhmässä	5
Yleiskatsaus TOK-yhtymän toimintaan	6
TOK-yhtymä konserni- tuloslaskelma	9
TOK-yhtymä konsernitase ...	10
TOK-yhtymä rahoituslaskelma	12
Turun Osuuskauppa tuloslaskelma	13
Turun Osuuskauppa tase	14
Turun Osuuskauppa rahoituslaskelma	16
Tilinpäätöksen liitetiedot	17
Hallituksen esitys ylijäämän käytöstä	21
Tilintarkastuskertomus	22
Hallintoneuvoston lausunto	22
Päivittäis- ja erikoistavara- kauppa	23
Huoltamo- ja polttoainekauppa	24
Hotellit ja ravintolat	25
Taloushallinto	26
Edustajisto	27
Hallintoneuvosto	28
Hallitus	28
Tilintarkastajat	28
Asiakastoimikunnat	29
Kunnia- ja työansiomerkit	29
Huippumyyjäklubi	29
Luottamushenkilöt	29
TOK-yhtymän organisaatio	30
TOK-yhtymän toiminta- filosofia	31

TOK-yhtymä teki vuonna 1995 historiansa parhaan tuloksen, 18,5 miljoonaa markkaa. Tulos parani 50 prosentilla. Markkina-asema vahvistui päivittäis- ja erikoistavara-kaupassa sekä hotelli- ja ravintolatoimialalla.

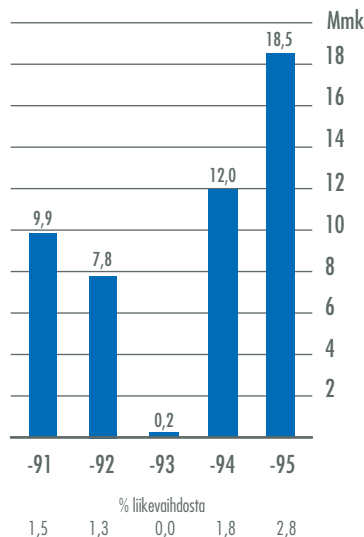
Vuonna 1994 alkanut elpyminen toimialoillamme jatkui vuonna 1995. Kehitys on kuitenkin ollut hapuilevaa, epävarmaa. Toivotavasti ennusteet ovat oikeassa siinä, että tänä keväänä hidastunut kasvu nopeutuu syksyllä.

Päivittäistavara-kauppaa väritti Suomen Euroopan Unioniin liittymisestä seurannut hintojen lasku. TOK-yhtymä siirsi hankintahintojen alenemisen kokonaisuudessaan myyntihintoihin, mikä näkyy toimialan myynnin markkamäärän vähenemisenä. Turun keskustan länsipuolella kilpailua kiristi uusi merkittävä kilpailija.

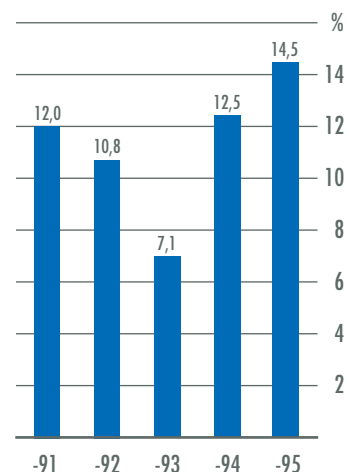
Ravintola-alan kilpailua sävytti ja sävyttää edelleen jo julkisuuteenkin tulleet toimintatavat, harmaat markkinat. Eräät meille keskeiset kilpailijat eivät toimi yhteiskunnassa sovittujen ja lailla säädettyjen pelisääntöjen mukaan.

Viime vuonna huoltamotoimialalla jatkui epäterve hintakilpailu. Kustannusvastaavalla hinnoittelupolitiikalla pystyttiin kuitenkin niukkaan positiiviseen tulokseen. Tämän vuoden alussa olemme taipuneet ns. komissiokauppiaksi. Tämä tarkoittaa sitä, että öljy-yhtiö määrää mittarikentästä ja polttoaineiden hinnoista. Hintamme ovat kilpailukykyisiä: bonus huomioon ottaen, varmasti markkinoiden halvimmat. Lisääntyvällä volyymin ja kasvavalla kahvila- ja päivittäistavara-kaupalla on varmistettu riittävä kate.

TOIMINNAN TULOS

SIJOITETUN PÄÄOMAN TUOTTO-%

Vuoden aikana hallintoneuvosto hyväksyi yrityksemme toiminnan painotuksia ohjaavan kirjalliseen muotoon saatetun vision. Se ottaa kantaa toimipaikkaverkoston kehittämiseen sekä vahvistaa ja terävöittää toimintatapojamme. Olemme määritelleet myös mielikuva- ja yrityskuvatavoittemme varsin seikkaperäisesti. Tämä tulee näkymään niin ulkoisessa kuin sisäisessä viestinnässä. Nämä kaikki ovat jo vaikuttaneet tavoitteen mukaisen sisäisen yrityskulttuurin vahvistumiseen.

Vuoden 1995 investoinnit olivat yhteensä 18,2 miljoonaa markkaa. Merkittävimmät olivat Wiklund-Herkun ja Naantalin S-marketin uudistukset sekä ravintola Teinin osto ja Café Nikin perustaminen. Viime vuoden toimintakertomuksessa mainittu tilojen hankinta Hamburger Börsin naapurikiinteistöstä sisältyy edellämainittuun lukuun.

Turun itäinen Suur-Prisma on kiinteistön omistajan ABB:n ja TOK:n puolesta valmis toteutettavaksi. Kaikki tutkimukset osoittavat sen olevan erittäin haluttu. Hanketta ovat hidastamassa ympäristöministeriöön tehdyt valitukset. Parhaassa tapauksessa yksikkö toimii vielä tämän vuoden puolella.

Loimaan ja Paimion S-markettien laajennus ja saneeraus ovat tätä kirjoittaessani juuri valmistuneet. Piispanristin Prismian uudistamissuunnitelmat ovat viimeistelyvaiheessa.

Hotelli Hamburger Börsin kehittäminen, tosin alkuperäisiä suunnitelmia suppeampana, alkanee tänä vuonna. Uusien ravintolayksiköiden perustamiseen sekä yritysostoihin meillä on valmiudet.

TOK-yhtymän taseen loppusumma on 252,0 miljoonaa markkaa (ed. vuonna 257,8 milj.markkaa).

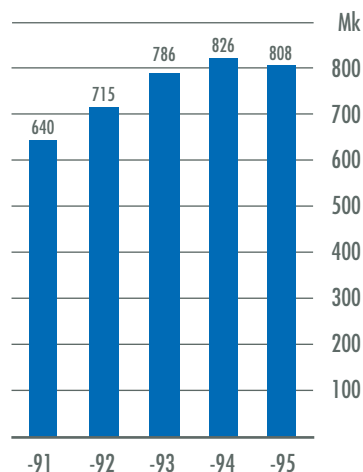
Korollisen vieraan pääoman määrä on 105,2 miljoonaa markkaa (ed.vuonna 113,5 milj. markkaa). Omien pääomien ja varausten osuus taseen loppusummasta on 29,1 prosenttia (ed. vuonna 29,7 %) huolimatta siitä, että SOK sanoi irti 80-luvulla tekevästään osuuspääomasijoituksesta 12,5 miljoonaa markkaa. Loput 12,5 miljoonaa markkaa on palautettu SOK:lle tämän vuoden alussa.

Pidän vuoden 1995 tulosta erittäin tyydyttävänä. Se on S-ryhmän kriteerein lähellä hyvää tasoa. Odotan tältä vuodelta viime vuosien kaltaista tulosta. Investointien ajoittuminen voimakkaasti tälle vuodelle voi tuoda tasoon pientä heilahtelua.

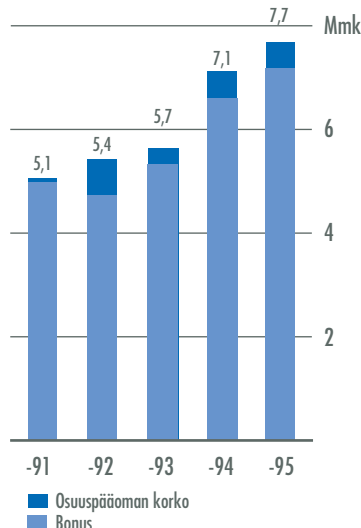
Turussa maaliskuussa 1996

Veikko Autio

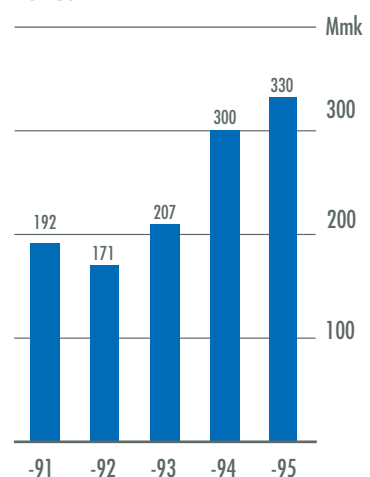
MYynti / TEhty Työtunti

OMISTAJILLE MAKSETUT BONUKSET JA OSUUSPÄÄOMAN KOROT

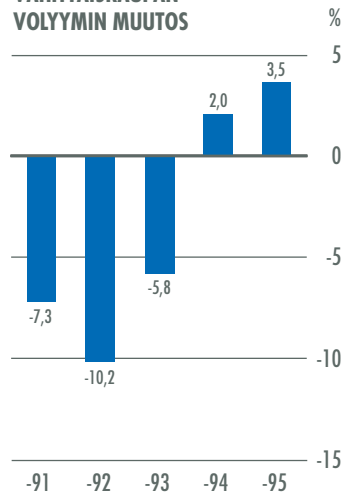

BONUSMYynti

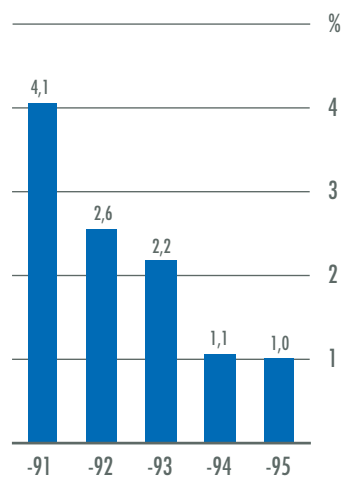

KAUPAN TOIMINTAYMPÄRISTÖ 1995

VÄHITTÄISKAUPAN VOLYYMIN MUUTOS

KULUTTAJAHINTOJEN MUUTOKSET

Syvän laman jälkeen kansantalous kääntyi kasvuun vuonna 1994.

Vuoteen 1995 siirryttiin voimistuvan kasvun odotuksissa. Alkuvuosi täytti odotukset, mutta vuoden jälkipuoliskolla kasvuvauhti hiljeni.

Kotimainen kysyntä kasvoi erityisesti yksityisten investointien ja kulutuksen osalta. Rakentaminen pysyi lamassa, mutta kone- ja laiteinvestoinnit lisääntyivät neljänneksellä. Yksityinen kulutus kasvoi määrällisesti noin 4,5 prosenttia. Voimakkainta lisäys oli kestokulutustavaroiden osalta, mutta myös muissa ryhmissä oli nousua.

Kokonaistuotannon kasvu jäi runsaaseen 4 prosenttiin. Kasvu-sektoreita olivat metsätalous, teollisuus, liikenne ja kauppa. Eniten tuotanto supistui maataloudessa.

Vähittäiskaupan koko vuoden volyymi lisääntyi noin 3,5 prosenttia. Vertailukelpoinen lisäys ylitti 4 prosenttia, kun otetaan huomioon alkoholijuomien tilastoinnissa tehty muutos. Kasvu oli nopeinta kodintekniikassa ja autokaupassa, mutta myös supermarket- ja tavaratalokauppa kasvoivat selvästi. Anniskeluravintoloiden myynnin määrä lisääntyi tammi-lokakuussa lähes 3 prosenttia ja hotellien majoitusmyynti noin 4,5 prosenttia.

Kuluttajahintojen nousu jäi toisena vuotena peräkkäin yhden prosentin tasolle. Ilman elintarvikkeiden hintojen laskua hintojen nousuvauhti olisi ollut kaksinkertainen. Vuositasolla ravintomenot alenivat keskimäärin 7,3 prosenttia, mutta syyskuusta 1994 joulukuuhun 1995 peräti 11,0 prosenttia. Liikennemenot kallistuivat eniten eli 3,9 prosenttia.

Vuotta 1996 ajatellen näkymät ovat ristiriitaiset. Korkea työttömyysaste on osoittautunut odotettua sitkeämmäksi eikä valtiontalouden tasapainoon näytä olevan mahdollisuuksia lähivuosina. Toisaalta inflaatio on hallinnassa, korot ovat laskeneet, ulkomaankauppa on ylijäämäistä ja voimassa on maltillinen 2-vuotinen tulo- ja kuluratkaisu. Tärkeintä on hakea nyt nopeasti vaikuttavia ratkaisuja, joilla vauhditetaan työllisyyttä tukevaa kotimaista kysyntää. Kysynnän lisäykselle on tilaa, sillä esimerkiksi viime vuoden kaupan volyymi oli vielä yli viidenneksen vuoden 1989 tason alapuolella.

KEHITYS S-RYHMÄSSÄ

S-ryhmän tehtävänä on tuottaa etuja sitoutuneille asiakasomistajilleen. S-ryhmän muodostavat osuuskaupat ja Suomen Osuuskauppojen Keskuskunta (SOK) tytäryhtiöineen. Osuuskauppojen lukumäärä oli vuoden päättyessä 44. Näistä alueosuuskauppoja, joista yksi on Turun Osuuskauppa, oli 23.

S-ryhmän vähittäismyynti vuonna 1995 oli 24,1 miljardia markkaa. Siinä oli vähennystä edelliseen vuoteen 2,9 prosenttia. Vähennys johtui EU-jäsenyyden tuomasta elintarvikkeiden ja maataloustuotteiden hintojen alenemisesta sekä viljakaupan määrällisestä supistumisesta. Ilman viljakauppaa S-ryhmän vähittäismyynti kasvoi 4,2 prosenttia. Osuuskauppojen myynti oli 18,3 miljardia markkaa, jossa oli kasvua 1,7 prosenttia. Osuuskauppojen myynnistä paikallisosuuskauppojen osuus oli 3,5 prosenttia.

S-ryhmän päivittäistavarakauppa kehittyi edelleen vuonna 1995 erittäin hyvin kasvattaen myyntiään 4,4 prosenttia. Kun maamme päivittäistavarakaupan arvon ennakoidaan hieman laskeneen, on S-ryhmä lisännyt selvästi markkinaosuuttaan jo viidentenä perättäisenä vuonna. S-ryhmän päivittäistavarakaupan markkinaosuuden arvioidaan nousseen 22 prosentin tasolle.

Myös muilla toimialoilla oli selvää kasvua. Käyttötavarakauppa kasvoi 7,7 prosenttia, hotelli- ja ravintolatoiminta 3,3 prosenttia, autokauppa 29,3 prosenttia ja huoltamokauppa 10,0 prosenttia. Rauta-maatalouskaupassa myynti väheni 6,5 prosenttia. S-ryhmän investoinnit käyttöomaisuuteen olivat 685 miljoonaa markkaa, joka ei sisällä S-ryhmän sisäisiä käyttöomaisuuskauppoja. Alueosuuskauppojen investoinnit olivat 565 miljoonaa markkaa.

S-ryhmän henkilöstön määrä oli vuoden vaihteessa 16.443. Siinä oli lisäystä 246 henkilöä. Osuuskauppojen henkilöstön määrä tytäryhtiöineen oli vuoden lopussa 12.382 henkilöä, jossa lisäystä oli 1.049 henkilöä. S-ryhmän sisäisissä järjestelyissä SOK-yhtymästä siirtyi vuoden 1995 alussa 610 henkilöä alueosuuskauppoihin.

Osuuskauppojen jäsenmäärä oli vuoden lopussa noin 479.000, jossa on lisäystä yli 11 prosenttia.

S-ryhmän asiakasomistajapalvelujärjestelmä oli käytössä kaikissa alueosuuskaupoissa. Bonusasiakkaita alueosuuskaupoilla oli 404.000, joiden tekemät bonusostot olivat 7,4 miljardia markkaa. Siinä oli kasvua 37 prosenttia. Bonusta alueosuuskaupat jakoivat asiakasomistajilleen 151 miljoonaa markkaa. Asiakasomistajien säästökassasijoituksia osuuskaupoilla oli vuoden lopussa 1.191 miljoonaa markkaa. Siinä oli lisäystä 177 miljoonaa markkaa.

Alueosuuskauppojen toiminnan tulos oli ennakkotietojen mukaan 397 miljoonaa markkaa voitollinen. Tulosparannus oli 144 miljoonaa markkaa. Alueosuuskauppojen käyttökate oli 846 miljoonaa markkaa. SOK-yhtymän toiminnan tulos oli 90 miljoonaa markkaa voitollinen, jossa parannusta oli 17 miljoonaa markkaa. SOK-yhtymän liikevoitto oli 313 miljoonaa markkaa.

S-ryhmän tavoitteet vuodelle 1996 lähtevät nykyisen markkina-aseman parantamisesta. Toiminnan tulostavoitteet tähtäävät vuonna 1996 edellisen vuoden tasoon sekä alueosuuskaupoissa että SOK-yhtymässä.

YLEISKATSAUS TOK-YHTYMÄN TOIMINTAAN

MYYNТИ

TOK-yhtymän myynti vuonna 1995 oli 802,7 miljoonaa markkaa, mikä on 17,0 miljoonaa markkaa eli 2,1 prosenttia vähemmän kuin edellisenä vuonna. Kuten oheinen taulukko osoittaa hotellien ja ravintoloiden myynti kasvoi 4,6 prosenttia. Sen sijaan päivittäis- ja erikoistavarakaupan myynti väheni lievästi eli 0,8 prosenttia ja huoltamoiden selvästi enemmän eli 19,8 prosenttia.

TOIMIPAIKKAVERKOSTO

Vuoden aikana myytiin yksi huoltamo ja hankittiin kaksi uutta ravintolaa. Toimipaikkaverkosto lisääntyi siten yhdellä yksiköllä. Vuoden lopussa TOK-yhtymän toimipaikkaverkosto käsitti 42 yksikköä. Toimipaikkaryhmittäin oli verkosto seuraava (suluissa edellisen vuoden luvut):

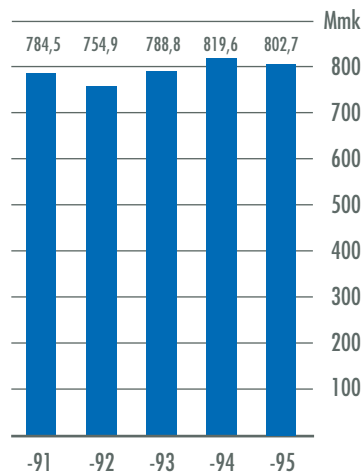
Myynti liiketoimintalinjoittain

	milj. mk	± ed.vuodesta mmk	%	osuus%
Päivittäis- ja erikoistavara (Turun Ok)	546,9	-4,2	-0,8	68,1
Huoltamot (Reitti Oy)	82,5	-20,4	-19,8	10,3
Hotellit ja ravintolat (Oy Hotress Ab ja Oy Unitel Ab)	173,3	+7,6	+4,6	21,6
Yhteensä	802,7	-17,0	2,1	100,0

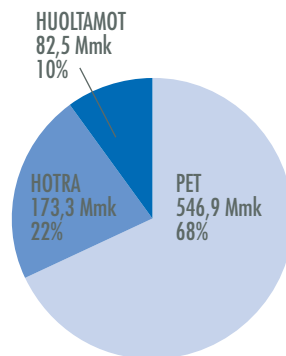
Toimipaikat toimialoittain

Päivittäis- ja erikoistavarakauppa	
- tavaratalot ja automarketit	3 (3)
- S-marketit	8 (8)
- S-kaupat	6 (6)
- kauppa-autot	1 (1)
	<hr/>
	18 (18)
Huoltamot	
	4 (5)
Hotellit ja ravintolat	
- hotellit	4 (4)
- ravintolat	16 (14)
	<hr/>
	20 (18)
Kaikki yhteensä	42 (41)

TOK-YHTYMÄN MYYNТИ

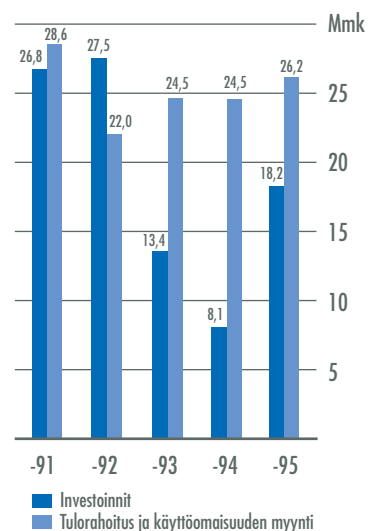

MYYNТИ LIIKETOIMINTALINJOITTAIN

1995

INVESTOINNIT

INVESTOINNIT

TOK-yhtymän investoinnit käyttöomaisuuteen olivat 18,2 miljoonaa markkaa (ed.vuonna 8,1 miljoonaa markkaa). Siitä kiinteistöihin sijoitettiin 0,3 miljoonaa markkaa, ka-lusteisiin 9,3 miljoonaa markkaa ja osakkeisiin 8,6 miljoonaa markkaa.

Suurimmat yksittäiset investoinnit olivat huoneistojen hankinta Kiinteistö Oy Affärscentrum Fastighets Ab:sta, Ravintola Teinin osto sekä tavaratalo Wiklundin elintarvikeosaston ja Naantalin S-marketin uudistukset. Investoinnit rahoitettiin pääosin tulorahoituksella.

RAHOITUS

Yhtymän maksuvalmius oli koko vuoden hyvä. Korollisia luottoja maksettiin takaisin 18,3 miljoonaa markkaa ja uusia otettiin 10,0 miljoonaa markkaa. Korollinen vieras pääoma väheni yhteensä 8,3 miljoonaa markkaa. Edellisenä vuonna se väheni 24,7 miljoonaa markkaa. Kun rahamarkkinasijoitusten

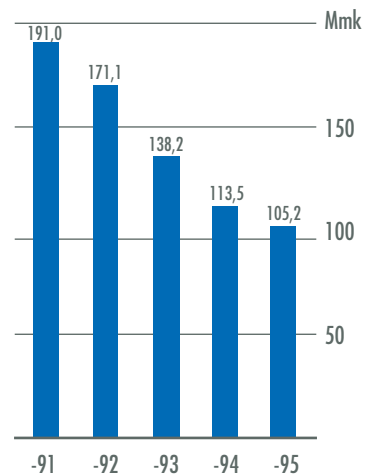
korkotason lasku jatkui edelleen, purettiin likvidejä kassavaroja ylimääräisiin lainojen lyhennyksiin. Lisäksi kassavaroista 12,5 miljoonaa markkaa käytettiin SOK:n merkitsemien Turun Osuuskaupan osuuksien takaisin maksamiseen.

Rahoituskulut olivat 8,6 miljoonaa markkaa, mikä on 0,9 miljoonaa markkaa vähemmän kuin edellisenä vuonna. Rahoitustuotot olivat 3,2 miljoonaa markkaa eli 0,9 miljoonaa markkaa enemmän kuin vuotta aikaisemmin. Tuottojen kasvu johtui osinko- ja osuus-pääoman korkotuottojen suurentumisesta. Nettorahoituskulut eli rahoitustuottojen ja -kulujen erotus, olivat 5,4 miljoonaa markkaa eli 0,8 prosenttia liikevaihdosta, kun ne edellisenä vuonna olivat 7,2 miljoonaa markkaa eli 1,1 prosenttia liikevaihdosta.

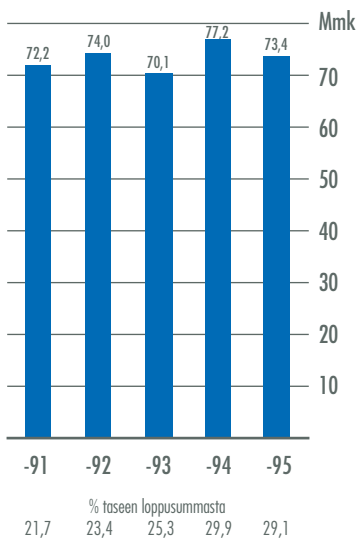
TULOS

TOK-yhtymän toiminnan tulos suunnitelman mukaisin poistoin (= tulos ennen veroja, satunnaisia eriä ja tilinpäätösjärjestelyjä) on 18,5 miljoonaa markkaa voitollinen (ed.v. 12,0 milj. markkaa voitollinen). Verojen, satunnaisten tuottojen ja kulujen (yht. 10,1 milj. markkaa) sekä tilinpäätösjärjestelyjen (poistoja kirjattu 1,5 milj. markkaa suunnitelman mukaisia poistoja vähemmän) jälkeen tilinpäätös osoittaa voittoa 9,9 miljoonaa markkaa (ed.v. 7,0 milj. markkaa).

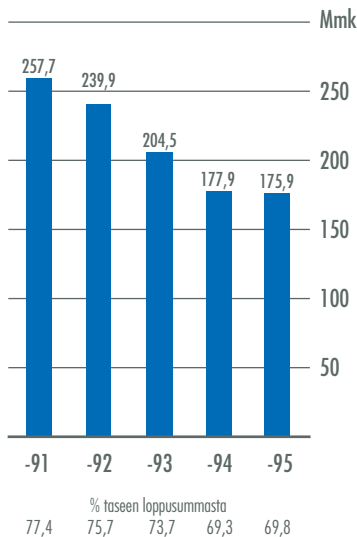
KOROLLINEN VIERAS PÄÄOMA

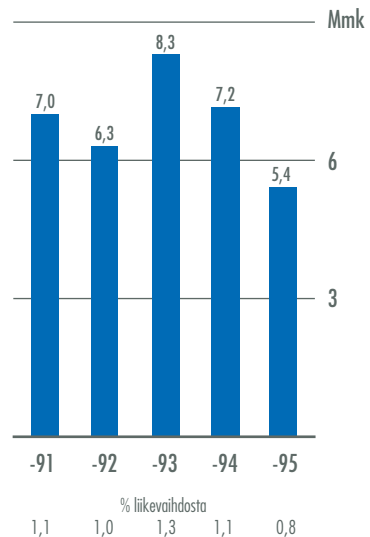
OMA PÄÄOMA JA VARAUKSET

VIERAS PÄÄOMA

NETTOKOROT

Jäljempänä esitetyissä toimialakohtaisissa tuloskommenteissa on käytetty perustana toimialan ns. omaa tulosta, jota ei ole rasi-tettu jakamattomilla yleiskuluilla (yht. 2,0 milj. markkaa).

Emo-osuuskunnan toiminnan tulos oli 10,2 miljoonaa markkaa voitollinen (ed. vuonna 6,4 milj. markkaa). Verojen, satunnaisten tuottojen ja kulujen sekä tilinpäätösjärjestelyjen jälkeen tilinpäätös osoittaa voittoa 8,9 miljoonaa markkaa. (Edellisenä vuonna 6,1 milj. markkaa.)

JÄSENISTÖ

Turun Osuuskaupan jäsenmäärä oli vuoden lopussa 20.469. Osuuskuntaan liittyi vuoden aikana 1.852 uutta jäsentä (edellisenä vuonna 1.941). Jäsenyydestä luopui 166 jäsentä. Jäseniä oli siten vuoden lopussa 1.686 eli 9,0 prosenttia enemmän kuin vuotta aiemmin.

Osuusmaksun suuruus on 500 mk. Osuusmaksuille maksettiin vuoden 1994 ylijäämästä korkoa 5 prosenttia. Kaikista TOK-yhtymän toimipaikoista suoritetuista ostoista maksettiin jäsenille bonusta (ostohyvitystä). Sitä maksettiin jäsenelle, jonka kuukausiostot olivat vähintään 500 mk. Ostojen suuruuden mukaan porrastettu hyvitys oli 1 - 4 prosenttia. Jäsenet voivat kerryttää bonusta myös muista S-ryhmän toimipaikoista.

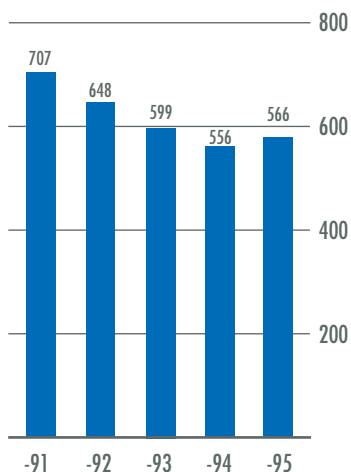
Bonusmyynti oli 330 miljoonaa markkaa ja se kasvoi edellisestä vuodesta 10 prosenttia. Bonusasiakkaita oli yli 15.000. Bonuksia jaettiin kaikkiaan 7,2 miljoonaa markkaa (edellisenä vuonna 6,6 milj. markkaa).

Jäsenten säästökassatalletukset olivat vuoden päättyessä 19,3 miljoonaa markkaa (edellisenä vuonna 15,8 milj. markkaa). Tilien lukumäärä oli 2.434 kpl. Säästökassapalvelupisteitä oli 18.

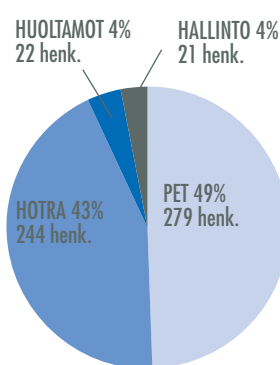
HENKILÖSTÖ

Vuoden lopussa TOK-yhtymän palveluksessa oli yhteensä 566 henkilöä, joista kokoaikaisia 387, osa-aikaisia 151 sekä määräaikaisessa työsuhteessa olevia 28. Henkilöstön määrä kasvoi edellisestä vuodesta 10:llä eli 1,8 prosentilla. Palkkakulut olivat 69,8 miljoonaa markkaa (edellisenä vuonna 67,2 miljoonaa markkaa) ja sosiaalikulut 21,7 miljoonaa markkaa (edellisenä vuonna 20,6 miljoonaa markkaa). Työtunteja tehtiin yhteensä 993.000, mikä on 0,1 prosenttia enemmän kuin edellisenä vuonna.

HENKILÖSTÖN MÄÄRÄ

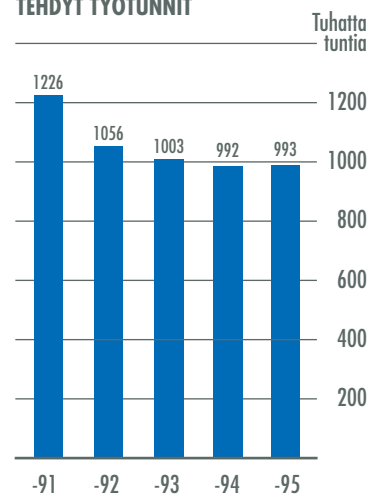

HENKILÖSTÖ TOIMIALOITTAIN

1995

TEHDYT TYÖTUNNIT

TOK-YHTYMÄ KONSERNITULOSLASKELMA

1.000 mk	1.1.-31.12.1995		1.1.- 31.12.1994	
Liikevaihto		668.937		672.200
Muuttuvat kulut:				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat				
Ostot tilikauden aikana	467.206		484.989	
Varaston vähennys/lisäys	+3.042	470.249	<u>-2.828</u>	482.161
Myyntikate		198.688		190.039
Kiinteät kulut				
Palkat	69.799		67.184	
Henkilösivukulut	21.735		20.607	
Vuokratulot	32.927		35.173	
Muut kiinteät kulut	37.723	162.184	<u>35.198</u>	158.162
Liiketoiminnan muut tuotot		3.814		5.443
Käyttökate		40.318		37.320
Poistot käyttöomaisuudesta ja muista pitkävaikutteisista menoista		16.470		18.193
Liikelylijäämä		23.848		19.128
Rahoitustuotot ja -kulut				
Osinkotuotot	1.360		9	
Korkotuotot pitkäaikaisista sijoituksista	1.255		1.319	
Muut korkotuotot	434		612	
Muut rahoitustuotot	5		-	
Osuus osakkuusyritysten tuloksesta	139		382	
Korkokulut	8.505		9.449	
Muut rahoituskulut	60	-5.374	<u>42</u>	<u>-7.170</u>
Ylijäämä rahoituserien jälkeen		18.474		11.958
Satunnaiset tuotot ja kulut				
Satunnaiset tuotot	28		2.431	
Satunnaiset kulut	9.003	-8.975	<u>9.109</u>	<u>-6.678</u>
Ylijäämä/tappio ennen varauksia ja veroja		9.499		5.280
Poistoeron lisäys/vähennys	1.474		534	
Vapaaehtoisten varausten vähennys				
Muut varaukset		1.474	<u>1.050</u>	1.584
Välittömät verot				
Tilikaudelta	-752		89	
Aikaisemmilta tilikausilta	-304	-1.056	<u>52</u>	142
Vähemmistön osuus		17		7
Tilikauden ylijäämä		9.934		<u>7.013</u>

TOK-YHTYMÄ KONSERNITASE

1.000 mk	VASTAAVAA 31.12.1995		VASTAAVAA 31.12.1994	
Käyttöomaisuus ja muut pitkäaikaiset sijoitukset				
Aineettomat hyödykkeet				
Perustamis- ja järjestelymenot	–		834	
Aineettomat oikeudet	397		396	
Liikearvo	4.198		2.648	
Konserniliikearvo	206		247	
Muut pitkävaikutteiset menot	3.187		3.236	
Ennakkomaksut	<u>–</u>	7.988	<u>460</u>	7.821
Aineelliset hyödykkeet				
Maa- ja vesialueet	25.428		25.297	
Rakennukset ja rakennelmat	60.949		64.822	
Koneet ja kalusto	22.356		27.358	
Muut aineelliset hyödykkeet	359		388	
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankkeet	<u>434</u>	109.526	<u>157</u>	118.021
Käyttöomaisuusarvopaperit ja muut pitkäaik. sijoitukset				
Osakkuusyritysosakkeet	4.747		4.608	
Osakkeet ja osuudet	31.211		22.731	
Lainasaamiset	<u>4.408</u>	40.365	<u>4.486</u>	31.825
Vaihto- ja rahoitusomaisuus				
Vaihto-omaisuus				
Tavarat	37.023		40.066	
Ennakkomaksut	<u>183</u>	37.207	<u>7</u>	40.072
Saamiset				
Myyntisaamiset	10.189		10.743	
Siirtosaamiset	13.714		11.770	
Muut saamiset	<u>168</u>	24.070	<u>358</u>	22.872
Rahoitusomaisuusarvopaperit				
Muut arvopaperit		5.011		5.011
Lyhytaikaiset sijoitukset				
		15.342		18.311
Rahat ja pankkisaamiset				
		12.445		13.819
Yhteensä		<u>251.954</u>		<u>257.751</u>

1.000 mk	VASTATTAVAA 31.12.1995		VASTATTAVAA 31.12.1994	
Oma pääoma				
Sidottu oma pääoma				
Osuuspääoma	22.730		34.387	
Vararahasto	3.540		3.540	
Arvonkorotusrahasto	4.073	30.344	<u>4.073</u>	42.001
Vapaa oma pääoma				
Muu vapaa oma pääoma	9.223		2.661	
Tilikauden ylijäämä	9.934	19.157	<u>7.013</u>	9.673
Vähemmistöosuus		2.669		2.702
Varaukset				
Kertynyt poistoero		110		1.694
Vapaaehtoiset varaukset				
Muut varaukset		23.783		23.783
Vieras pääoma				
Pitkäaikainen				
Lainat rahoituslaitoksilta	4.518		14.306	
Eläkelainat	64.793		69.672	
Säästökassa	2.256		812	
Muut pitkäaikaiset velat	703	72.270	<u>713</u>	85.503
Lyhytaikainen				
Lainat rahoituslaitoksilta	8.174		6.427	
Eläkelainat	4.877		5.244	
Säästökassa	17.010		15.018	
Saadut ennakot	421		10	
Ostovelat	39.860		34.228	
Siirtovelat	30.422		30.189	
Muut lyhytaikaiset velat	2.856	103.620	<u>1.279</u>	92.394
Yhteensä		251.954		<u>257.751</u>

TOK-YHTYMÄ RAHOITUSLASKELMA

1.000 mk	1.1.-31.12.1995	1.1.-31.12.1994
Tulorahoitus		
Käyttökate	40.318	37.320
Rahoitustuotot ja -kulut	- 5.374	-7.170
Satunnaiset erät	- 8.975	-6.678
Verot	- 1.056	+142
Yhteensä	24.913	23.614
Käyttöpääoman muutos		
Vaihto-omaisuuden vähennys/lisäys	+ 2.865	- 2.697
Lyhytaikaisten liikesaamisten lisäys/vähennys	- 1.389	626
Korottomien lyhytaikaisten velkojen lisäys/vähennys	+ 6.275	- 1.909
Yhteensä	+7.751	- 3.980
Liiketoiminnan kassavirta	32.664	19.634
Investoinnit		
Käyttöomaisuuden lisäys sisältää osakkuusyritysten yhdistelyn	-18.174	-8.222
Käyttöomaisuuden vähennys	1.292	873
Yhteensä	-16.882	-7.349
Kassavirta ennen rahoitusta	15.782	12.285
Rahoitus		
Pitkäaikaisten saamisten vähennys	+ 78	+ 36
Pitkäaikaisten velkojen lisäys	+ 6.443	+ 680
Pitkäaikaisten velkojen vähennys	-18.296	- 23.532
Lyhytaikaisten saamisten vähennys	+ 190	+ 141
Lyhytaikaisten velkojen vähennys/lisäys	+ 3.568	- 1.829
Osuuspääoman korot	- 450	- 420
Osuuspääoman vähennys/lisäys	- 11.657	+ 900
Yhteensä	- 20.124	- 24.024
Laskelman mukainen likvidien varojen vähennys	- 4.342	- 11.739
Taseen mukainen likvidien varojen vähennys		
Likvidit varat tilikauden lopussa	32.798	37.140
Likvidit varat tilikauden alussa	37.140	48.879
Yhteensä	- 4.342	- 11.739

TURUN OSUUSKAUPPA TULOSLASKELMA

1.000 mk	1.1. - 31.12.1995		1.1. - 31.12.1994	
Liikevaihto		456.909		447.148
Muuttuvat kulut:				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat:				
Ostot tilikauden aikana	365.223		369.221	
Varaston vähennys/lisäys	+3.668	368.890	<u>-3.687</u>	365.534
Myyntikate		88.019		81.613
Kiinteät kulut				
Palkat	34.534		33.464	
Henkilösivukulut	11.981		11.248	
Vuokrat	16.442		17.929	
Muut kiinteät kulut	16.037	78.994	<u>14.449</u>	77.090
Liiketoiminnan muut tuotot		4.499		5.219
Käyttökate		13.523		9.742
Poistot käyttöomaisuudesta ja muista pitkävaikutteisista menoista		6.781		7.632
Liikelylijäämä		6.743		2.110
Rahoitustuotot ja -kulut:				
Osinkotuotot	1.359		509	
Korkotuotot pitkäaikaisista sijoituksista	9.462		11.892	
Muut korkotuotot	801		525	
Muut rahoitustuotot	5		-	
Korkokulut	-8.115		-8.578	
Muut rahoituskulut	-56	3.456	<u>-12</u>	4.336
Ylijäämä ennen satunnaiseriä, varauksia ja veroja		10.199		6.446
Satunnaiset tuotot ja kulut				
Satunnaiset tuotot	8.073		7.525	
Satunnaiset kulut	-8.791	-718	<u>-8.321</u>	-796
Ylijäämä ennen varauksia ja veroja		9.481		5.649
Poistoeron vähennys	272		452	
Varausten muutokset yhteensä		272		452
Välittömät verot				
Tilikaudelta	-752		-17	
Aikaisemmilta tilikausilta	-123	-874	<u>53</u>	36
Tilikauden ylijäämä		+8.878		<u>+6.138</u>

TURUN OSUUSKAUPPA TASE

1.000 mk	VASTAAVAA 31.12.1995		VASTAAVAA 31.12.1994	
Käyttöomaisuus ja muut pitkäaikaiset sijoitukset				
Aineettomat hyödykkeet				
Aineettomat oikeudet	283		280	
Muut pitkävaikutteiset menot	459	742	<u>418</u>	698
Aineelliset hyödykkeet				
Maa- ja vesialueet	6.044		6.034	
Rakennukset ja rakennelmat	18.012		19.295	
Koneet ja kalusto	13.822		15.462	
Muut aineelliset hyödykkeet	30		36	
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	434	38.342	<u>148</u>	40.975
Käyttöomaisuusarvopaperit ja muut pitkäaikaiset sijoitukset				
Osakkeet ja osuudet	56.317		47.699	
Lainasaamiset	98.076	154.392	<u>97.419</u>	145.118
ARVOSTUSERÄT				
Vaihto- ja rahoitusomaisuus				
Vaihto-omaisuus				
Tavarat	32.051		35.718	
Ennakkomaksut	170	32.221	<u>7</u>	35.725
Saamiset				
Myyntisaamiset	5.766		5.973	
Lainasaamiset	30.130		2.437	
Siirtosaamiset	17.683	53.579	<u>14.802</u>	23.213
Rahoitusomaisuusarvopaperit		5.011		5.011
Lyhytaikaiset sijoitukset		15.264		18.258
Rahat ja pankkisaamiset		8.672		<u>10.771</u>
Vastaavaa yhteensä		<u>308.223</u>		<u>279.769</u>

1.000 mk	VASTATTAVAA 31.12.1995		VASTATTAVAA 31.12.1994	
Oma pääoma				
Sidottu oma pääoma				
Osuuspääoma	22.730		34.387	
Vararahasto	3.445		3.445	
Arvonkorotusrahasto	7.400	33.575	<u>7.400</u>	45.232
Vapaa oma pääoma				
Muu vapaa oma pääoma	65.698		60.011	
Tilikauden ylijäämä	8.878		<u>6.138</u>	
Oma pääoma yhteensä		108.151		111.380
Varaukset				
Kertynyt poistoero		1.167		1.447
Vapaaehtoiset varaukset		15.585		15.585
Vieras pääoma				
Pitkäaikainen				
Lainat rahoituslaitoksilta	3.109		6.175	
Eläkelainat	60.650		65.215	
Säästökassa	2.256		812	
Muut pitkäaikaiset velat	703	66.718	<u>713</u>	72.915
Lyhytaikainen				
Lainat rahoituslaitoksilta	5.515		11	
Eläkelainat	4.565		7.470	
Säästökassa	17.010		15.018	
Saadut ennakot	-		-	
Ostovelat	27.901		22.752	
Siirtovelat	18.360		18.127	
Muut lyhytaikaiset velat				
Korolliset	43.250	116.602	<u>15.063</u>	78.441
Vastattavaa yhteensä		308.223		<u>279.769</u>

TURUN OSUUSKAUPPA RAHOITUSLASKELMA

1000 mk

1.1.-31.12.1995 1.1.-31.12.1994

Tulorahoitus

Käyttökate	+13.523	+9.742
Rahoitustuotot ja -kulut	+3.456	+4.336
Satunnaiset erät	-718	-796
Verot	-874	+36
Yhteensä	+15.387	+13.318

Käyttöpääoman muutos

Vaihto-omaisuuden vähennys/lisäys	+3.504	-3.567
Lyhytaikaisten liikesaamisten lisäys/vähennys	-2.673	+344
Korottomien lyhytaikaisten velkojen lisäys/vähennys	+5.383	-689
Yhteensä	+6.214	-3.912

Liiketoiminnan kassavirta

+21.601 9.406

Investoinnit

Käyttöomaisuuden lisäys	-12.968	-3.344
Käyttöomaisuuden vähennys	+150	+190
Yhteensä	-12.818	-3.154

Kassavirta ennen rahoitusta

8.783 6.252

Rahoitus

Pitkäaikaisten saamisten lisäys/vähennys	-657	+3.133
Pitkäaikaisten velkojen lisäys	+6.443	+680
Pitkäaikaisten velkojen vähennys	-10.043	-18.609
Lyhytaikaisten saamisten lisäys	-27.693	-2.437
Lyhytaikaisten velkojen lisäys/vähennys	+30.180	-1.067
Osuuspääoman korot	-450	-420
Osuuspääoman vähennys/lisäys	-11.657	+900
Yhteensä	-13.877	-17.820

Laskelman mukainen likvidien varojen vähennys

-5.094 -11.568

Taseen mukainen likvidien varojen lisäys/vähennys

Likvidit varat tilikauden lopussa	28.947	31.530
Likvidit varat tilikauden alussa	-34.041	-43.098
Yhteensä	-5.094	-11.568

TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT

TILINPÄÄTÖKSEN LAADINTAPERIAATTEET

KONSERNITILINPÄÄTÖKSEN LAAJUUS

Konsernitilinpäätökseen sisältyvät Turun Osuuskaupan lisäksi kaikki ne yhtiöt, joissa Turun Osuuskaupalla on välittömästi tai välillisesti enemmän kuin puolet osakkeiden tuottamista äänistä. Tilinpäätökseen eivät kuitenkaan sisälly tytäryhtiöt, joilla ei tilikauden aikana ollut toimintaa.

Emoyrityksen lisäksi konsernitilinpäätöksessä on 11 yhtiötä, joista kahdeksan on kiinteistöyhtiöitä. Yhtiöt ovat Oy Hotress Ab, Oy Unitel Ab, Reitti Oy, Röntmestari Oy, Oy Eerikinkatu 23, Turku, Kiinteistö Oy Ohitus, Oy Uudenmaanlinna, Lausteen Liikekeskus Oy, Kurssi- ja Lomakeskus Oy, Kiinteistö Oy Piiparintori ja Kiinteistö-Oy Future. Näistä vain Oy Uudenmaanlinnassa, Lausteen Liikekeskus Oy:ssä, Kurssi- ja Lomakeskus Oy:ssä ja Kiinteistö Oy Piiparintorissa on vähemmistö-osakkaita. Muut yhtiöt Turun Osuuskauppa tai sen tytäryhtiö omistaa kokonaan yksin. Tilikauden aikana ei ole hankittu eikä myyty tytäryhtiöitä.

KONSERNITILINPÄÄTÖKSEN LASKENTAPERIAATTEET

Keskinäinen osakkeenomistus

Konsernin sisäinen osakeomistus on tilinpäätöksessä eliminoitu hankintamenomenetelmän mukaan, jolloin tytäryhtiö-osakkeiden hankintameno on eliminoitu tytäryhtiöiden hankintahetken omia pääomia vastaan. Eliminoitierot on siltä osin, kun ne ovat johtuneet kiinteistöjen käypien ja kirjanpitoarvojen erosta, kohdistettu tontteihin ja rakennuksiin. Rakennusten osalta konserniero poistetaan ao. rakennuksen suunnitelman mukaisen pitoajan kuluessa. Niiden tytäryhtiöiden osalta, joissa em. jakoa ei ole suoritettu, eliminoitierot käsitellään yhtenä eränä eli konserniliikearvona konsernitaseessa. Konserniliikearvot poistetaan tältä osin 10 vuoden tasapoistoin.

Sisäiset liiketapahtumat ja katteet

Konsernitilinpäätöstä laadittaessa on eliminoitu konsernin sisäinen liikevaihto, sisäiset tuotot ja kulut, sisäinen voitonjako, käyttöomaisuuden sisäiset myyntivoitot ja -tappiot sekä keskinäiset saamiset ja velat.

Vähemmistöosuudet

Vähemmistöosuudet Oy Uudenmaanlinnan, Lausteen Liikekeskus Oy:n, Kurssi- ja Lomakeskus Oy:n ja Kiinteistö Oy Piiparintorin omasta pääomasta ja tuloksesta on erotettu ja esitetty erikseen tilinpäätöksessä.

Osakkuusyhtiöt

Osakkuusyhtiöt on yhdistelty pääomaosuusmenetelmällä. Konsernin omistusosuuden mukainen osuus osakkuusyhtiöiden tilikauden tuloksesta on esitetty rahoituserissä. Osakkuusyhtiöistä on konsernitilinpäätökseen yhdistelty Oy Scan-Show Ab, Kiinteistö Oy Kuloisten Kauppakeskus ja Kiinteistö Oy Kaunispirtti. Yhdistelemättä on jätetty arava-yhtiöt Kiinteistö Oy Kaarinanpirtti ja Kiinteistö Oy Lausteenheinä sekä Säästö-Osuus Oy. Yhdistelemättä jätettyjen yhtiöiden vaikutus konsernin tulokseen ja omiin pääomiin on olematon.

Vaihto-omaisuus

Vaihto-omaisuus on fifo-periaatteen mukaisesti merkitty taseeseen hankinnasta aiheutuneiden muuttuvien menojen tai jälleenhankintamenojen tai todennäköisen myyntihinnan määrällisenä alinta arvoa käyttäen. Konsernin vaihto-omaisuuteen sisältyvää vähäistä sisäistä katetta ei ole eliminoitu.

Käyttöomaisuus

Käyttöomaisuus on taseessa arvostettu välittömään hankintamenuun vähennettynä vuosittain kirjanpidossa tehdyillä poistoilla. Suunnitelman mukaisten poistojen ja kirjattujen kokonaispoistojen erotus esitetään tuloslaskelmassa tilinpäätössiirtana. Taseessa mainittujen poistojen kertynyt erotus esitetään yhtenä eränä varauksissa. Käyttöomaisuuden poistamattoman hankintameno pysyvät arvonalennukset on kirjattu kertaluonteisina poistoina. Käyttöomaisuuteen liittyvät arvonorotukset on esitetty taseen liitetiedoissa.

Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaan tasapoistona käyttöomaisuuden alkuperäisestä hankintamenosta. Poistoajat, jotka perustuvat arvioituihin taloudellisiin pitoaikoihin ovat seuraavat:

	<u>vuosia</u>
Rakennukset	20–30
Koneet ja kalusto	
Myymälä- ja varastokalusto	6
Ravintolakalusto	5
Hotelli- ja konttorikalusto	10
Moottoriajoneuvot ja atk-kalusto	5
Muut aineelliset hyödykkeet ja	verolakien
aineettomat oikeudet sekä muut	sallimissa
pitkävaikutteiset menot	puitteissa

Eläkejärjestelyt

Emo-osuuskaupalla oli aikaisemmin lakisääteisen eläkevakuutuksen lisäksi yhdessä lähinnä S-ryhmään kuuluvien muiden yritysten kanssa Eläkekassa Elonvaran avulla vapaaehtoinen eläkejärjestely.

Siltä osin kuin purkautuneen Elonvaran sääntöjen mukaiset, ansaitut eläke-edut eivät tulleet katetuiksi purkautuneen Elonvaran varoilla, otti kukin eläkekassan osakas tätä kattamatonta eläkevastuuta vastaavan lisäeläkevakuutuksen Yritysten Henkivakuutus Oy Tapiolasta sitoutumalla sen maksamiseen kymmenen vuoden kuluessa. Samalla osakkaat antoivat oma-velkaisen takauksen muiden Elonvaran osakkaiden ottamien ko. vakuutusten maksamisesta. Turun Osuuskaupan osalta tämä kattamaton eläkevastuu 31.12.1995 oli 29,9 miljoonaa markkaa yhteisvastuun kokonaismäärän ollessa 239,1 miljoonaa markkaa.

Emo-osuuskaupan palveluksessa oleville Elonvaran jäsenille on myös otettu lisäeläkevakuutus, jolla turvataan eläkekassan sääntöjä vastaavat ansaitut ja tulevat eläke-edut, jotka aikaisemmin käsiteltiin eläketapahtumina. Tältä osin Turun Osuuskaupan kattamaton eläkevastuu 31.12.1995 on 2,0 milj. markkaa.

TOK-yhtymän osalta tilinpäätöksen liitetiedoissa eritelty kattamaton eläkevastuu 31.12.1995 on siten 32,0 miljoonaa markkaa.

Kattamaton yhteisvastuu tulee katetuksi sopimuksen mukaan viimeistään vuonna 2000.

Suoritetuista eläkevakuutusmaksuista henkilösivukuluihin on kirjattu suoriteperiaatteen mukaan tilivuonna ansaitut eläkemenu ja loput, aikaisempiin vuosiin kohdistuvina eläkemenoina, satunnaisiin kuluihin.

TULOSLASKELMAN JA TASEEN LIITETIEDOT 1000 MK

	KONSERNI		TURUN OSUUSKAUPPA	
	1995	1994	1995	1994
Liikevaihto linjoittain				
Päivittäis- ja erikoistavaralinja	456.860	447.143	456.909	447.148
Hotelli- ja ravintolalinja	142.593	138.664		
Huoltamolinja	66.989	83.907		
Muut	2.495	2.486		
	668.937	672.200		
Liiketoiminnan muut tuotot ja kulut				
Liiketoiminnan muut tuotot				
Vuokratuotot	3.814	5.443	4.499	5.219
Henkilöstökulut				
Palkat	69.799	67.184	34.534	33.464
Eläkekulut	10.776	9.606	5.784	5.282
Muut henkilösivukulut	10.959	11.001	6.197	5.966
Yhteensä	91.534	87.791	46.515	44.712
Luontoisetujen yhteenlasketut raha-arvot	726	670	435	409

TULOSLASKELMAN JA TASEEN LIITETIEDOT 1000 MK

	KONSERNI		TURUN OSUUSKAUPPA	
	1995	1994	1995	1994
Poistot				
Suunnitelman mukaiset poistot				
Perustamis- ja järjestelymenot	834	833		
Aineettomat oikeudet	15	29	13	11
Liikearvo	750	421		
Konserniliikearvo	41	41		
Muut pitkävaikutteiset menot	1.449	1.782	363	478
Rakennukset ja rakennelmat	4.053	4.030	1.463	1.438
Koneet ja kalusto	9.302	10.942	4.916	5.604
Muut aineelliset hyödykkeet	26	102	26	102
Yhteensä	16.470	18.180	6.781	7.632
Kertaluonteiset poistot				
Koneet ja kalusto	-	13		
Yhteensä	-	18.193		
Poistoeron lisäys(-) tai vähennys(+)				
Perustamis- ja järjestelymenot	-	-1		
Aineettomat oikeudet	-	-4	-	3
Liikearvo	-	-1		
Muut pitkävaikutteiset menot	112	-101	-	196
Rakennukset ja rakennelmat	325	-53	-22	-155
Koneet ja kalusto	1.037	695	293	409
Muut aineelliset hyödykkeet		-1	-	-1
Yhteensä	1.474	534	272	452
Kaluston myyntien poistoero	111	-207	9	-110
	1.548	328	281	342
Kokonaispoistot				
Perustamis- ja järjestelymenot	834	834		
Aineettomat oikeudet	15	54	13	28
Liikearvo	750	421	-	-
Konserniliikearvo	41	41		
Muut pitkävaikutteiset menot	1.337	1.883	363	282
Rakennukset ja rakennelmat	3.728	2.389	1.485	1.592
Koneet ja kalusto	8.265	11.948	4.622	5.195
Muut aineelliset hyödykkeet	26	88	26	82
Yhteensä	14.996	17.658	6.509	7.180
Konsernin sisäiset rahoitustuotot ja kulut				
Korkotuotot pitkäaikaisista sijoituksista			8.207	10.573
Muut korkotuotot			450	-
Korkokulut			788	705
Yhteensä			7.869	9.868
Satunnaiset tuotot ja kulut				
Satunnaiset tuotot				
Konserniavustukset	-	-	8.050	7.100
Korvaus vuokrasopimusten purkamisesta	-	1.747	-	-
Muut tuotot	28	684	23	424
Yhteensä	28	2.431	8.073	7.525
Satunnaiset kulut				
Eläkevastuun kattaminen	8.440	5.882	8.440	5.882
Korvaus vuokrasopimusten purkamisesta	-	2.144	-	2.144
Muut kulut	563	1.083	351	295
Yhteensä	9.003	9.109	8.791	8.321
Satunnaiset tuotot ja kulut yht.	-8.975	-6.678	-718	-796

TULOSLASKELMAN JA TASEEN LIITETIEDOT
1000 MK

	KONSERNI		TURUN OSUUSKAUPPA	
	1995	1994	1995	1994
Vapaaehtoisten varausten lisäys(-) tai vähennys(+)				
Siirtymävaraus	-	1.050		
Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet				
Aineettomat hyödykkeet				
Hankintameno 1.1.	16.121	13.944	1.647	1.616
Lisäykset 1.1.-31.12.	3.718	2.185	452	38
Vähennykset 1.1.-31.12.	-473	-7	-13	-7
Hankintameno 31.12.	19.366	16.121	2.086	1.647
Kert. sumu-poistot 31.12.	-11.378	-8.301	-1.344	-949
Kirjanpitoarvo 31.12.	7.988	7.821	742	698
Kertynyt poistoero 1.1.	688	581	-	199
Kertynyt poistoeron lisäys 1.1.-31.12.	405	643	-	-
Kertynyt poistoeron vähennys 1.1.-31.12.	-517	-536	-	-199
Kertynyt poistoero 31.12.	576	688	-	-
Aineelliset hyödykkeet				
Hankintameno 1.1.	221.183	216.683	85.361	82.893
Lisäykset 1.1.-31.12.	5.970	5.181	4.024	2.612
Vähennykset 1.1.-31.12.	-1.238	-681	-253	-144
Hankintameno 31.12.	225.915	221.183	89.132	85.361
Kertynyt sumupoistot 31.12.	-116.389	-103.162	-50.789	-44.386
Kirjanpitoarvo 31.12.	109.526	118.021	38.342	40.975
Kertynyt poistoero 1.1.	1.006	1.442	1.448	1.591
Kertynyt poistoeron lisäys 1.1.-31.12.	9.962	564	6.119	219
Kertynyt poistoeron vähennys 1.1.-31.12.	-11.434	-1.000	-6.399	-362
Kertynyt poistoero 31.12.	-466	1.006	1.168	1.448

TULOSLASKELMAN JA TASEEN LIITETIEDOT
1000MK

	KONSERNI		TURUN OSUUSKAUPPA	
	1995	1994	1995	1994
Käyttöomaisuusarvopaperit				
Osakkuusyrittösoyakkeet ja osuudet				
Hankintameno 1.1.	4.608	4.400	4.400	4.400
Osuus osakkuusyrittösten tuloksesta	139	583	-	-
Osakkuusyrittöksiltä saadut osingot	-	-375	-	-
Hankintameno 31.12.	4.747	4.608	4.400	4.400
Kirjanpitoarvo 31.12.	4.747	4.608	4.400	4.400
Konserniyrittösoyakkeet ja -osuudet				
Hankintameno 31.12.			19.774	19.774
Lisäykset 1.1.-31.12.			137	-
Hankintameno 31.12.			19.911	19.774
Kirjanpitoarvo 31.12.			19.911	19.774
Osakkeet ja osuudet				
Hankintameno 1.1.	22.731	22.218	23.525	22.836
Lisäykset 1.1.-31.12.	8.485	637	8.485	694
Vähennykset 1.1.-31.12.	6	181	-4	5
Hankintameno 31.12.	31.211	22.731	32.005	23.525
Kirjanpitoarvo 31.12.	31.211	22.731	32.005	23.525

KONSERNIYRITYKSET

	Konsernin omistus-osuus-%	Konsernin äänivalta-osuus-%	Konsernin osuus omasta pääomasta tmk	Emoyhtiön omistus-osuus-%	kpl	Emoyhtiön omistamien osakkeiden		Viimeksi laaditun tilinpäätöksen muk. tulos tmk
						nim.arvo	kp-arvo	
						tmk	tmk	
Oy Hotress Ab	100,0	100,0	4.116	100,0	400	4.000	4.000	8
Oy Unitel Ab	100,0	100,0	1.842	100,0	2000	2.000	2.000	9
Reitti Oy	100,0	100,0	1.609	100,0	2000	2.000	2.000	178
Turun Prisma Oy	100,0	100,0	13	100,0	15	15	15	0
Tokos Oy	100,0	100,0	12	100,0	15	15	15	0
Räntmestari Oy	100,0	100,0	4.748	100,0	5000	5.000	5.015	61
Oy Eerikinkatu 23, Turku	100,0	100,0	12.802	0,0	41140	41	50.362	14
Kiint. Oy Ohitus	100,0	100,0	-414	100,0	1250	1.250	1.250	-48
Kiint. Oy Future	100,0	100,0	13	100,0	15	15	15	1
Kiint. Oy Ässä	100,0	100,0	13	100,0	15	15	15	0
Oy Uudenmaanlinna	85,0	85,0	1.344	85,0	34	68	68	-111
Lausteen Liikekeskus Oy	71,8	71,8	1.954	71,8	20763	2.076	2.547	0
Kurssi- ja Lomakeskus Oy	67,3	67,3	291	67,3	2851	281	681	0
Kiint. Oy Piiparintori	57,4	57,4	2.056	57,4	2216	2.216	2.286	0

OSAKKUUSYRITYKSET

									tilinpäätös- ajankohdat
Oy Scan-Show Ab	25,0	25,0	262	25,0	25	25	5	526	31.12.95
Kiint. Oy Kuloisten Kauppakeskus	50,0	50,0	1.540	50,0	750	7	3.525	15	31.12.95
Kiint. Oy Kaunispiirti	50,0	50,0	828	50,0	850	850	850	-1	31.12.95
Kiint. Oy Kaarinanpiirti	37,0	37,0	31	37,0	222	2	2	-	31.12.95
Säästö-Osuus Oy	35,0	35,0	89	35,0	35	17	17	7	31.12.95
Kiint. Oy Lausteenheinä	32,7	32,7	30	32,7	49	-	-	1	31.12.95

EMOYHTIÖN MUUT OSAKKEET JA OSUUDET

	Omistus-osuus-%	Nimellisarvo kpl	tmk	Kirjanpitoarvo tmk
Suomen Osuuskappojen Keskuskunta	7,8	4213	12.639	12.639
Kiinteistö Oy Affärscentrum	8,7	132	1	8.509
Kiinteistö Oy Sibeliuksenkatu 3	15,6	15749	787	4.061
Asunto Oy Linnankatu 19	3,8	3400	170	1.739
Sokotel Oy	4,5	200	200	200
Vakuutusosakeyhtiö Sampo	0,0	858	17	204

	KONSERNI		TURUN OSUUSKAUPPA	
	1995	1994	1995	1994

Pitkäaikaiset sijoitukset ja lainasaamiset

Konserniyrityksiltä				
Osakkeet ja osuudet			19.911	19.774
Lainasaamiset			93.668	92.933
Yhteensä			113.579	112.767

Pitkäaikaisiin lainasaamiin konserniyrityksiltä sisältyy Kiinteistö-Oy Ohitukselle annettu vakautettu laina 6.000.000 markkaa.

Osakkuusyrietykset				
Osakkeet ja osuudet	4.747	4.608	4.400	4.400
Lainasaamiset	2.893	2.972	2.893	2.972
Yhteensä	7.639	7.580	7.293	7.372

Vaihto- ja rahoitusomaisuus

Saamiset, jotka erääntyvät maksettavaksi yhden vuoden tai sitä pitemmän ajan kuluttua				
Siirtosaamiset	9	8	9	8

Saamiset konserniyrityksiltä				
Myyntisaamiset			359	698
Lainasaamiset			30.130	2.437
Siirtosaamiset			8.532	7.408
Yhteensä			39.021	10.543

Oma pääoma

Sidoitu oma pääoma				
Osuuspääoma 1.1.	34.387	33.487	34.387	33.487
Lisäys	926	971	926	971
Vähennys	12.583	71	12.583	71
Osuuspääoma 31.12.	22.730	34.387	22.730	34.387
Vararahasto 1.1.	3.540	3.540	3.445	3.445
Arvonkorotusrahasasto	4.073	4.073	7.400	7.400
Vapaa oma pääoma				
Vapaa oma pääoma 1.1.	9.673	3.081	66.148	60.431
Osuuspääoman korkoihin	450	420	450	420
Tiilikauden tulos	9.934	7.013	8.878	6.138
Vapaa oma pääoma yhteensä	19.157	9.673	74.576	66.148

Osuuspääomaan sisältyy SOK:n irtisanomia osuuksia 12.500.000,00 markkaa, jotka maksettiin takaisin tammikuussa 1996.

Tunnuslukujen laskentaperiaatteet:

Sijoitetun pääoman tuotto-%	$\frac{100 \times (\text{toiminnan tulos} + \text{rahoituskulut})}{\text{sijoitettu pääoma (1.1. + 31.12.)} / 2}$
Sijoitettu pääoma =	korolliset velat + arvostuserät + varaukset + vähemmistön osuus + oma pääoma = taseen loppusumma - korottomat velat

	KONSERNI		TURUN OSUUSKAUPPA	
	1995	1994	1995	1994

Varaukset

Kertynyt poistoero				
Muut pitkävaikuttiset menot	576	688		
Rakennukset ja rakennelmat	-3.392	-3.068	-1.820	-1.842
Koneet ja kalusto	2.926	4.074	2.987	3.289
Yhteensä	110	1.694	1.167	1.447

Vapaaehtoiset varaukset				
Siirtymävaraukset	23.783	23.783	15.585	15.585

Vapaaehtoisia varauksia vastaavat verovelat	5.946	5.946		
---	--------------	-------	--	--

Vieras pääoma

Velat, jotka erääntyvät viiden vuoden tai sitä pitemmän ajan kuluttua				
Lainat rahoituslaitoksilta	517	1.002	517	1.002
Eläkelainat	48.437	52.087	45.369	48.784
Yhteensä	48.954	53.089	45.886	49.786

Velat konserniyrityksille				
Ostovelat			558	604
Siirtovelat			275	63
Muut lyhytaikaiset velat			40.395	13.783
Yhteensä			41.228	14.450

Velat osakkuusyhtiöille				
Ostovelat			130	-

Eläkesitoumukset
Vapaaehtoisista eläkesitoumuksista johtuva kattamaton yhteisvastuu on 239,1 miljoonaa markkaa (ed.v. 343,8 milj.mrk). Kattamaton yhteisvastuu tulee katetuksi sopimuksen mukaan viimeistään v. 2000.

Josta konsernin osuus	29.940	34.471	29.940	34.471
Konsernin muu eläkevastuu	2.046	2.732	2.046	2.732

Annetut pantit ja vastuusitoumukset

Omasta ja konserniyritysten velasta				
Pantit	81.920	82.929	17.638	16.948
Kiinnitykset	57.301	64.301	24.541	17.541
Pantattu kiinnevelkakirjoja, SOK-Takaus Oy:n meille myönt. takauksen vastavakuudeksi	2.650	2.860	2.650	2.860
Yhteensä	141.871	150.090	44.829	37.348

Konserniyritysten velasta				
Takaukset	-	-	3.372	4.269
Yhteensä				

Osakkuusyrietysten velasta				
Takaukset	-	-	230	230
Yhteensä				

Muut (omat) vastuut				
Leasingvastuut	2.700	1.230	2.040	770
SOK-Takaus Oy:lle annetut yhteisvastuusitoumukset	870	1.467	455	1.021
SOK-Takaus Oy:lle annettu vasta takaus	885	989	885	989

Yhteisvastuu säästökassan takausrenkaan osakkaana

HALLITUKSEN ESITYS YLIJÄÄMÄN KÄYTÖSTÄ

Hallitus ehdottaa, että tilivuoden ylijäämä 8.878.019,56 markkaa käytetään seuraavasti:

- tilikauden loppuun mennessä täyteen maksetuille osuusmaksuille maksetaan 5 % vuotuista korkoa arvopäivien mukaan	500.000,00
- ylijäämätillille jätetään	8.378.019,56

Mikäli hallituksen ehdotus ylijäämän käyttämisestä hyväksytään on oma pääoma seuraava:

Osuuspääoma	22.730.200,00
Vararahasto	3.444.650,43
Arvonkorotusraho	7.400.000,00
Muu oma pääoma	65.698.287,47
Ylijäämätilli	8.378.019,56
	<u>107.651.157,46</u>

Turussa 19. päivänä maaliskuuta 1996

Veikko Autio

Heikki Hyssälä

Reino Kanerva

Heikki Moisio

Tapani Niemiahö

Risto Tuomala

TILINTARKASTUSKERTOMUS

Turun Osuuskaupan edustajiston kokoukselle

Olemme tarkastaneet Turun Osuuskaupan kirjanpidon, tilinpäätöksen ja hallinnon tilivuodelta 1995. Säästökassatarkastuksen on suorittanut SOK. Osuuskunnan hallituksen ja toimitusjohtajan laatima tilinpäätös sisältää konsernin ja osuuskunnan tuloslaskelman, taseen, rahoituslaskelman

ja liitetiedot. Lisäksi hallitus on osuuskunnan sääntöjen perusteella laatinut toimintakertomuksen.

Tilintarkastus on suoritettu hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Kirjanpitoa sekä tilinpäätöksen laatimisperiaatteita, sisältöä ja

esittämistapaa on tarkastettu riittävässä laajuudessa sen toteamiseksi, ettei tilinpäätös sisällä olennaisia virheitä tai puutteita. Hallinnon tarkastuksessa on selvitetty hallintoneuvoston ja hallituksen jäsenten sekä toimitusjohtajan toiminnan lainmukaisuutta osuuskuntalain säännösten perusteella.

Lausuntonamme esitämme seuraavaa:

- tilinpäätös, joka osoittaa 8.878.019,56 markan ylijäämää, on laadittu kirjanpitolain sekä tilinpäätöksen laatimista koskevien muiden säännösten mukaisesti

- tilinpäätös antaa kirjanpitolaissa tarkoitetulla tavalla oikeat ja riittävät tiedot konsernin ja osuuskunnan toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta

- tilinpäätös konsernitiilinpäätökseen voidaan vahvistaa

- hallintoneuvoston ja hallituksen jäsenille sekä toimitusjohtajalle voidaan myöntää vastuuvapaus tarkastamaltamme tilivuodelta

- hallituksen esitys tilikauden ylijäämän käyttämisestä on osuuskunnan sääntöjen mukainen.

Turussa, maaliskuun 26. päivänä 1996

Seppo Rehnberg, HTM

Martti Hartikainen, KHT
SOK:n nimeämä

Rainer Leino
kauppat.maist.

HALLINTONEUVOSTON LAUSUNTO

Hallintoneuvosto on tänään tarkastanut hallituksen toimintakertomuksen vuodelta 1995, tutustunut siinä esitettyyn tilinpäätökseen ja hallituk-

sen esitykseen ylijäämän käyttämisestä sekä tilintarkastajien kertomukseen ja jättää ne edustajiston käsiteltäväksi ehdottaen, että

tilinpäätös vahvistettaisiin ja että hallituksen esitys ylijäämän käyttämisestä hyväksyttäisiin.

Turussa 11. päivänä huhtikuuta 1996

Matti Vanto
Hallintoneuvoston puheenjohtaja

Risto Tuomala
Hallintoneuvoston sihteeri

PÄIVITTÄIS- JA ERIKOISTAVARAKAUPPA

Päivittäis- ja erikoistavaramyynti oli 546,9 miljoonaa markkaa, jossa oli vähennystä edelliseen vuoteen verrattuna 4,1 miljoonaa markkaa eli 0,8 prosenttia. Myynnin tavaramäärä kuitenkin kasvoi selvästi ja markkinaosuus vahvistui lievästi, sillä TOK-yhtymä alensi elintarvikkeiden hintoja 12 prosentilla Suomen liittyttyä EU:hun. Koko päivittäistavara-kaupan myynnin markkamäärää hintojen alennus vähensi noin 8 prosenttia. Etenkin loppuvuodesta erikoistavara-kaupan myynnin kasvu ylitti odotukset.

Toimialan sisällä S-marketketjun myynti oli 242,7 miljoonaa markkaa. Ruuan hinnan laskusta huolimatta ketjun myynti säilyi edellisen vuoden tasolla. Parhaiten myyntiään kasvatti Loimaan S-market, jonka kasvu oli 21 prosenttia. Ravattulan S-marketin myynnin kasvu oli 18 prosenttia. Prismojen markkamääräinen myynti säilyi kovasta kilpailusta huolimatta edellisen vuoden tasolla. Wiklund-Herkun myynti kääntyi onnistuneen uudistuksen jälkeen loppuvuodesta kasvuun hintatason voimakkaasta laskusta huolimatta. S-kaupoista myyntiään kasvattivat eniten Taivassalon Taivakka ja Alastaron Ahos.

Bonusmyynti oli 252,0 miljoonaa markkaa eli 46,1 prosenttia linjan kokonaismyynnistä. Bonusmyynti kasvoi 7,6 prosenttia edellisestä vuodesta. Bonusta

toimiala jakoi 5,3 miljoonaa markkaa. Uusia jäseniä toimipaikat hankkivat 1.758. Erityisesti kunnostautuivat Wiklund (539), Piispanristin Prisma (259), Tampereentien Prisma (222), Raison S-market (213) ja Loimaan S-market (168).

Linjan tulos oli selvästi voitollinen ja merkittävästi edellisvuotta parempi. Tulos suunnitelmapoistoin oli 12,8 miljoonaa markkaa eli 2,8 prosenttia liikevaihdosta (edell.vuonna 2,0 %). Tehokkuus (myynti/tehty työtunti) pysyi edellisen vuoden tasolla, joka merkitsee vertailukelpoisesti noin 6 prosentin tehokkuuden nousua.

Asiakastytyväisyys nousi entistäkin merkittävämmäksi panostuskohteeksi. Uutena työkaluna käyttöön otettiin kuntotasomittari, jonka avulla henkilöstö arvioi ja kehittää oman toimintansa laatua. Myös suoran palautteen saamiseen panostettiin palautepisteiden muodossa. Asiakastytyväisyys parani avaintoimipaikoissa edelleen selvästi sekä kevään että syksyn mittauksen perusteella.

Kulunut vuosi oli myös voimakas henkilöstön kehittämisvuosi. Erilaisiin esimies- ja tuoteryhmätason koulutuksiin panostettiin merkittävästi edellisiä vuosia enemmän.

Tulostaan paransivat toimipaikoista voimakkaasti Tampereentien ja Piispanristin Prismat, Raison, Loimaan ja Ravattulan S-marketit. Hyvään tulosparannukseen ylsivät myös Piikkiön S-market ja Taivassalon, Kustavin ja Alastaron S-kaupat sekä kauppa-auto. Kaikkien ketjujen tulos oli voitollinen.

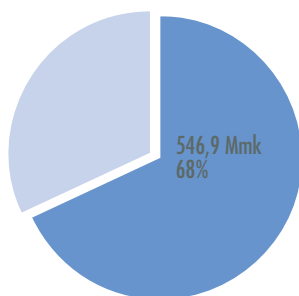
Vuoden 1995 suurimmat investoinnit olivat Wiklundin elintarvikeosaston ja Naantalin S-marketin uudistukset. Loimaan S-marketin 600 m² laajennussuunnitelma samoin kuin suunnitelma Paimion marketin saneeraamiseksi uuden ajan S-marketiksi saatiin valmiiksi ja työt käynnistyvät tammikuussa 1996.

Itäharjun Prismat suunnitelmien viimeistely jatkui ja töiden toivotaan käynnistyvän keväällä 1996. Nykyisten Prismojen uudistamissuunnitelmat käynnistettiin myös uudelleen.

Verkostossa ei kuluneen vuoden aikana tapahtunut määrällisiä muutoksia, joten linjan toimipaikkojen määrä oli edelleen 18, käsittäen Tavaratalo Wiklundin, 2 Prismaa, 8 S-marketia, 6 S-kauppaa ja kauppa-auton. Vakituisen henkilöstön määrä oli 279 eli 2 enemmän kuin vuotta aikaisemmin.

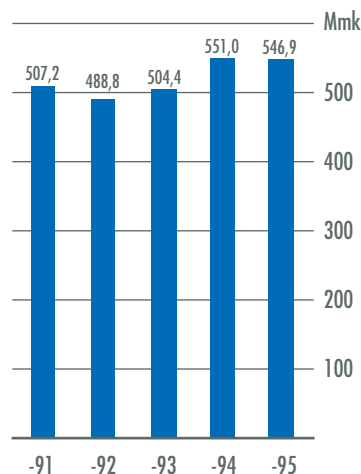
Päivittäis- ja erikoistavara-kaupasta vastasi kaupallinen johtaja Tapani Niemiaho.

TOIMIALAN MYNTIOSUUS

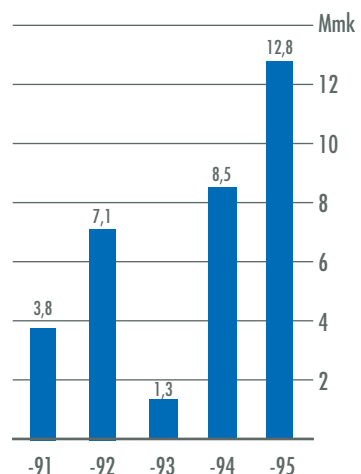

1995

TOIMIALAN MYyntI

TOIMIALAN TULOS (toiminnan tulos)

HUOLTAMO- JA POLTTOAINEKAUPPA

TOK-yhtymän huoltamo- ja suorasta polttoainekaupasta vastaavan Reitti Oy:n toimialaa vaivasi viime vuonna edelleen epäterve kilpailu. Öljy-yhtiöt kilpailivat markkinaosuuksista myymällä omilla ja komissioasemillaan useasti alle Reitti Oy:n hankintahintojen.

Reitti Oy noudatti nettokauppiaana kustannusperusteista hinnoittelua. Marginaali asetettiin positiivisen tuloksen saavuttamiseksi. Myyntihintoja muutettiin tukkuhintojen muutoksia vastaavasti. Suorassa polttoainekaupassa Reitti Oy menestyi hyvin.

Reitti Oy:n myynti oli 82,5 miljoonaa markkaa eli 20,4 prosenttia vähemmän kuin edellisenä vuonna. Yhtiön huoltamoiden myymien bensiinilitrojen vertailukelpoinen vähennys oli 5 prosenttia, kun bensiinin kulutus kasvoi Suomessa yhden prosentin.

Asiakastyytyväisyystutkimukset osoittivat, että TOK-yhtymän huoltamotoiminnan laatumielikuva parani Auran ja Piispanristin ja heikkeni Koulukadun ja Mynämäen huoltoilla. Tehokkuus mitattuna myynnillä per työtunti parani edelleen. Se oli S-ryhmän huoltamotoiminnan kärkeä.

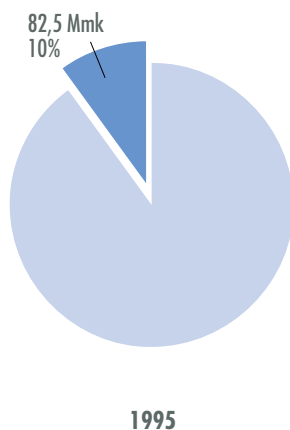
Asiakasomistajamarkkinointi kehittyi suotuisasti, sillä toimipaikkojen vähenemisestä huolimatta jatkavien huoltoasemien bonusmyynti kasvoi 6 prosenttia ja bonusmarkkoja jaettiin 0,4 miljoonaa markkaa.

Huoltamolinjan toiminnan tulos oli suunnitelman mukaisin poistoin 0,1 miljoonaa markkaa voitollinen eli 0,5 miljoonaa markkaa parempi kuin edellisenä vuonna. Suurimpina tekijöinä olivat pysyvästi tappiollisten toiminnan lopettaminen ja suhteellisen myyntikatteen parantuminen. Investoinnit olivat toiminnan ylläpito- luonteisia.

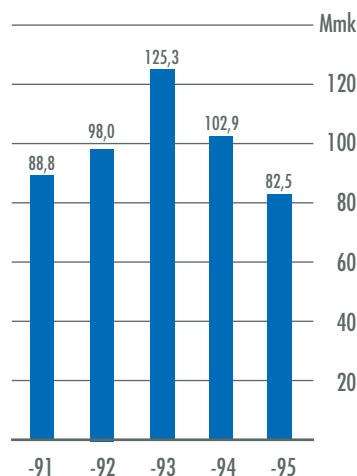
Reitti Oy:n verkosto käsitti vuoden vaihteessa neljä Neste-asemaa. Lisäksi Kustavin jakelimo oli vuokrattuna ulkopuoliselle.

Reitti Oy:n vakituisen henkilöstön määrä oli 22. Yhtiön toimitusjohtajana toimi TOK-yhtymän toimialajohtaja, kauppat.maisteri Hary Malmberg.

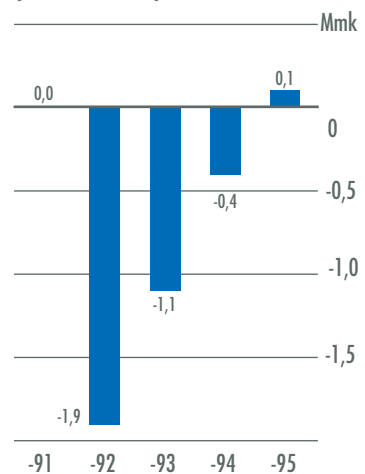
TOIMIALAN MYyntIOSUUS

TOIMIALAN MYyntI

TOIMIALAN TULOS (toiminnan tulos)

HOTELLIT JA RAVINTOLAT

TOK-yhtymän hotelli- ja ravintola-toimiala käsitti Oy Hotress Ab:n ja Oy Unitel Ab:n liiketoiminnan siten, että hotelleista ja niiden yhteydessä toimivista ravintoloista vastaa Oy Hotress Ab ja muusta ravintolatoiminnasta Oy Unitel Ab.

Toimialan myynti oli yhteensä 173,3 miljoonaa markkaa mikä on 7,7 miljoonaa markkaa eli 4,6 prosenttia enemmän kuin edellisenä vuonna.

Hotellien markkina-asema vahvistui selvästi ja ravintoloiden lievästi. Yhtymän osuus anniskeluravintoloiden myynnistä Turun kaupungissa oli 25,8 prosenttia (ed. vuonna 25,4 %) ja hotellien majoitusmyynnin osuus oli 31,5 prosenttia (ed. vuonna 30,0 %). Asetettuja myyntitavoitteita ei täysin saavutettu. Turun Sokos-hotellien yhteinen käyttöaste oli 58,0 prosenttia, kun kaupungin kaikkien hotellien käyttöaste oli 49,2 prosenttia.

Toiminnan tulos suunnitelman mukaisin poistoin oli 7,6 miljoonaa markkaa eli 5,4 prosenttia liikevaihdosta (edellisenä vuonna 4,6 %). Toimialan toimintakateprosentti aleni 28,8 prosenttiin. Alan yleisiin tunnuslukuihin verrattuna toimintakate nousi 30,1 prosenttia.

Asiakastyytyväisyyden lisääminen oli yksi keskeisimmistä tavoitteista vuoden aikana. Suoritetut asiakastutkimukset osoittivat, että keskeisissä toimipaikoissa yllettiin edellisen vuoden hyvälle tasolle. Myynnin selvä nousu aiheutti sen, että sisäinen tehokkuus toimintavuonna parani toimialalla. Myynti työtuntia kohti mittarilla mitattuna teho nousi 14 markkaa. Hotelli- ja ravintolatoimiala oli kokonaisuudessaan Bonusjärjestelmän piirissä. Bonusmyynti toimialalla kasvoi 36,2 prosenttia.

Tärkeimmät markkina-asemaa vahvistavat investoinnit olivat huhtikuussa Ravintola Teinin osto ja Aboa Vetus - Ars Nova museoiden yhteyteen avattu Café Niki. Muut investoinnit olivat korjaus- ja ylläpitoinvestointeja.

Toimipaikkaverkosto kasvoi kahdella yksiköllä. Vuoden lopussa yhtymällä oli yhteensä kolme Sokos-hotellia: Hamburger Börs, City Börs, Seura-huone sekä yksi S-hotelli Kivitasku.

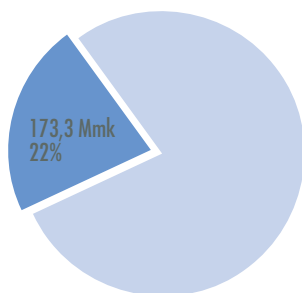
Erillisiä ravintoloita ja kahviloita oli 16. Lisäksi ulkopuoliselle yrittäjälle oli vuokrattuna yksi ravintola. Työntekijöitä toimialalla oli vuoden vaihtuessa 244 eli 13 enemmän kuin vuotta aikaisemmin. Toimialajohtajana sekä erillisten alan yhtiöiden toimitusjohtajana toimi Jyrki Valanne.

Oy Hotress Ab:n myynti oli 95,4 miljoonaa markkaa, (ed. vuonna 96,3 milj. markkaa).

Vuoden lopussa oli yhtiön palveluksessa 121 henkilöä (ed.vuonna 130). Yhtiön toimitusjohtaja oli Jyrki Valanne.

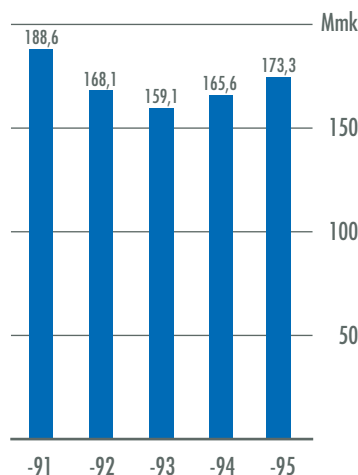
Oy Unitel Ab:n myynti oli 77,9 miljoonaa markkaa (ed.v. 69,4 milj. markkaa). Yhtiön palveluksessa oli 123 henkilöä (ed.vuonna 101). Toimitusjohtaja oli Jyrki Valanne.

TOIMIALAN MYNTIOSUUS

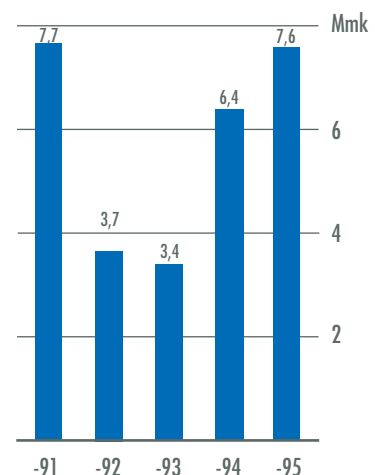

1995

TOIMIALAN MYNTI

TOIMIALAN TULOS
(toiminnan tulos)

TALOUSHALLINTO

Taloushallinto vastasi kertomusvuonna TOK-yhtymän laskenta-toimesta, rahoituksesta, sisäisestä tarkastuksesta sekä keskitetyistä henkilöstöpalveluista. Myös ulkopuolisille vuokratut liikeilat sekä asuinhuoneistot olivat taloushallinnon vastuulla. Lisäksi taloushallinto vastasi investointiprojektien valvonnasta.

Taloushallinnon palveluksessa oli vuoden lopussa 21 henkilöä. Taloushallinnon johtajana toimi hallintojohtaja, ekonomi Risto Tuomala.

Laskentatoimi

Koko TOK-yhtymän taloushallinto hoidettiin eräitä kiinteistöyhtiöitä lukuunottamatta yhtymän konttorissa Turussa. Laskentatoimen lisäksi taloushallinnon rooli asiakasomistajamarkkinoinnissa ja laaturyössä oli kertomusvuonna merkittävä.

Kiinteistöyhtiöt

Räntmestari Oy. Yhtiö omistaa kaksi kiinteistöä Turussa, Tampereentien Prisman kiinteistön sekä huoltamo- ja varastokiinteistön Ruissalontieellä. Yhtiön taseen summa on 31,2 miljoonaa markkaa.

Kiinteistö Oy Ohitus. Yhtiö omistaa Raision Ohikulkutien varressa maa-alueen. Yhtiön taseen summa on 5,8 miljoonaa markkaa.

Oy Eerikinkatu 23, Turku on kiinteistöyhtiö, joka omistaa Hotelli Seurahuoneen kiinteistön. Osakkeet ovat kokonaisuudessaan Oy Hotress Ab:n omistuksessa. Yhtiön taseen summa on 30,7 miljoonaa markkaa.

Muut kiinteistötytäryhtiöt. Edellä mainittujen lisäksi Turun Osuuskauppa omistaa enemmistön neljästä muusta kiinteistöyhtiöstä: Kiinteistö Oy Piiparintorista, Kurssi- ja

Lomakeskus Oy:stä, Lausteen Liikekeskus Oy:stä sekä Oy Uudenmaanlinnasta. Yhtiöt omistavat liike-, asuin- ja lomakiinteistöjä Turussa ja Taivassalossa. Kiinteistö-Oy Futuren hallinnassa olevat vuokrasopimukset purettiin edellisen vuoden puolella, eikä yhtiöllä ollut toimintaa tilivuoden aikana. Mainittujen viiden kiinteistöyhtiön yhteenlaskettu taseiden summa on 9,4 miljoonaa markkaa.

Osakkuusyhtiöt. Turun Osuuskauppa omistaa puoliksi SOK:n kanssa Kiinteistö Oy Kuloisten Kauppakeskuksen osakkeet. Tämän yhtiön sekä Kiinteistö Oy Ohituksen Raisiossa omistamat maa-alueet on kaavoitettu kauppakeskuksen rakentamista varten.

Muut Turun Osuuskaupan osakkuuskiinteistöyhtiöt ovat: Kiinteistö Oy Kaunispiirtti (Ivalo), Kiinteistö Oy Kaarinapiirtti (Kaarina), Kiinteistö Oy Lausteenheinä (Turku) ja Säästö-Osuus Oy (Rymättylä). Merkittäviä osakkuuksia Turun Osuuskaupalla on lisäksi seuraavista kiinteistöyhtiöistä: Kiinteistö Oy Affärcentrum Fastighets Ab (Turku), Kiinteistö Oy Sibeliuksenkatu 3 (Turku), Asunto Oy Linnankatu 19 (Turku), ja Kiinteistö Oy Satokihu (Uusikaupunki).

Koulutus ja palkitseminen

Henkilöstön koulutukseen kiinnitettiin kertomusvuonna edelleen vahvasti huomiota. Kaikkiin toimipaikkojen uudistuksiin liittyi oleellisena osana oman henkilöstön liikeidean mukaiseen toimintaan perehdyttävä koulutus. Myös laatu ja asiakasomistajuus olivat koulutuksessa keskeisellä sijalla. Useat henkilöt osallistuivat mikrotietokoneiden käyttäjäkoulutukseen. Itseopiskelua tuettiin.

Vuoden aikana TOK-yhtymä rakensi kahden muun osuuskaupan ja Jollas Instituutin kanssa multimedia koulutusohjelman "Multiässän". Se on tarkoitettu mukanaolevien yritysten koko henkilöstön koulutuksen apuvälineeksi. Ohjelman koekäyttö käynnistettiin vuoden lopulla.

Vuoden aikana palkittiin henkilökuntaa hyvistä työsuorituksista. Jo viidennen kerran valittiin TOK-yhtymän vuoden huippumyyjät. He muodostivat samalla huippumyyjäklubin, jonka jäsenet noudattivat vuoden ajan omaa opinto-ohjelmaansa. Klubiin valittujen nimiluettelo on toisaalla tässä toimintakertomuksessa.

Työterveydenhuolto

Henkilöstön työterveydenhuollosta vastasi Lääkäriasema Pulssi. Terveysasemalla annettava yleislääkäritasoinen hoito on henkilökunnalle ilmaista. Ennaltaehkäisevään työterveydenhuoltoon kuuluivat työhöntulo- ja lakisääteiset terveystarkastukset, ikäryhmätarkastukset, esimiesten kunto- ja terveystarkastukset, terveyskasvatus ja ergonomia.

Vapaa-ajan viettoon olivat henkilöstön käytössä Kesäkotit Tuulenpää Ruissalossa sekä Kurssi- ja Lomakeskus Oy:n vapaa-ajanviettoalue Taivassalossa.

Joulukuussa allekirjoitettiin Tuulenpään päärakennuksen saneerausta ja saunan uudelleenrakentamista koskeva urakkasopimus. Rakentaminen käynnistyi vuoden 1996 puolella.

Huoltokonttori

Edellisen vuoden lopulla toimintansa aloittaneen henkilökunnan huoltokonttorin talletukset olivat tilivuoden päättyessä 2,9 miljoonaa markkaa. Tilejä huoltokonttorissa oli 334.

EDUSTAJISTON JÄSENET

Varsinaiset jäsenet

Nimi	Ammatti	Kotipaikka	Jäsen- alue	Nimi	Ammatti	Kotipaikka	Jäsen- alue
Aarnio Irma	Teknisen työn opettaja	Naantali	1	Penttilä Matti	Talousneuvos	Uusikaupunki	2
Aarola Markku	Hovioikeudenneuvos	Naantali	1	Rantalainen Pirkko	Luotonvalvoja	Turku	1
Alitalo Elina	Työterveyshoitaja	Paimio	2	Rauhala Reijo	Rehtori	Turku	1
Auranen Hannu	Maanviljelijä	Karinainen	2	Ristisuo Anna-Liisa	Kotitalousopettaja	Yläne	2
Eerola Eila	Apulaisosastonhoitaja	Turku	1	Ruola Pekka	Toimitusjohtaja	Turku	1
Engblom Riitta	Myyäläpäällikkö	Raisio	1	Saarto Kaj	Ekonomi	Turku	1
Erkkilä Ritva	Toimistonhoitaja	Raisio	1	Savisaari Terttu	Erityisopettaja	Turku	1
Grönroos Leena	Apulaisrehtori, fil.maisteri	Turku	1	Sinervo Risto	Rehtori	Loimaa	2
Hanski Ilkka	Insinöörikomentaja	Raisio	1	Sjöholm Leila	Perheenäiti	Kaarina	1
Hartonen Tuula	Kotitalousteknikko	Kaarina	1	Sokajärvi Pentti	Rakennusmestari	Turku	1
Hasselblatt Birgitta	Sihteeri	Turku	1	Suokivi Simo	Projektipäällikkö	Turku	1
Heinonen Sirkka-Liisa	Farmaseutti	Piikkiö	1	Sävelkoski Marjatta	Peruskoulunopettaja	Karinainen	2
Hintukainen Lauri	Liikkeenharjoittaja	Rusko	1	Thuren Esko	Kirkkoherra	Turku	1
Hurme Leila	Palvelukeskuksen johtaja	Turku	1	Toivonen Irma	Myyjä	Raisio	1
Joutsamo Ulla	Johtava hoitaja	Masku	1	Tuominen Lasse	Koulutoimenjohtaja	Raisio	1
Kajala Matti	Osastonhoitaja	Turku	1	Tuomola Margit	Maatilan emäntä	Paimio	2
Klimscheffskij Simo	Kunnallisneuvos	Turku	1	Vahtera Helle	Emäntä	Uusikaupunki	2
Koivuniemi Matti	Maanviljelijä	Lieto	1	Valkeapää Pentti	Hallipäällikkö	Nousiainen	2
Koskinen Marjatta	Pankkitoimihenkilö	Masku	1	Valtonen Launo	Maanviljelijä	Kustavi	2
Kuusanniemi Anja	Pääkirjanpitäjä	Kaarina	1	Vasa Eija	Ekonomi	Turku	1
Laaksonen Kari	Maanviljelijä	Sauvo	2	Vilppu Seppo	Maanviljelijä	Turku	1
Laine Tapani	Maanviljelijä, yrittäjä	Mynämäki	2	Virtanen Leena	Apulaisjohtaja	Loimaan kunta	2
Laitinen Marjukka	Toimittaja	Turku	1	Ylitalo Matti	Maanviljelijä	Pöytyä	2
Lehimo Inkeri	Pääläluottamusmies	Turku	1				
Leino Arno	Lakitiet. lis.	Turku	1				
Lindström Teijo	Rahoituspäällikkö	Taivassalo	2				
Lähteenaho Ester	Kotitalousopettaja	Turku	1				
Makkonen Eva-Liisa	Valtiotiet. maisteri	Turku	1				
Myllymäki Terttu	Emäntä, herastuomari	Raisio	1				
Mäkisalo Anne	Opettaja	Mynämäki	2				
Nieminen Aila	Myyjä	Naantali	1				
Nieminen Pirjo	Tarjoilija	Turku	1				
Nätkynmäki Arvo	Opettaja	Loimaa	2				
Ojainmaa Sanna	Maanviljelijä, emäntä	Punkalaidun	2				
Ojala Mikko	Agrimarketpäällikkö	Lieto	1				
Onnela Eeva-Maija	Maatilateollisuuden emäntä	Loimaa mlk	2				
Paatero Jaakko	Tekniikan tri	Turku	1				

Varajäsenet

Alén Valtter	Viljapäällikkö	Turku	1
Forsell Kirsti	Vastaava sosiaalihoitaja	Turku	1
Halkosaari Tuula	Apulaiskanslisti	Turku	1
Kukko Mauno	Vanhempi konstaapeli	Turku	1
Kukkonen Seppo	Maanviljelijä	Kaarina	1
Pispanen Reino	Apulaisjohtaja	Turku	1
Saari Tuomo	Maanviljelijä	Tarvasjoki	2
Tattinen Marjatta	Palvelukeskuksen johtaja	Alastaro	2
Tolvas Ari	Toimitusjohtaja	Raisio	1

Varajäsenistä on mainittu ne, jotka ovat osallistuneet vuoden ainakin yhteen edustajiston kokoukseen.

JÄSENALUEET:

Alue 1: Kaarina, Lieto, Masku, Naantali, Piikkiö, Raisio, Rusko, Turku

Alue 2: Alastaro, Askainen, Aura, Karinainen, Kustavi, Lemu, Loimaa, Loimaan kunta, Mellilä, Merimasku, Mietoinen, Mynämäki, Nousiainen, Oripää, Paimio, Punkalaidun, Pöytyä, Rymättylä, Sauvo, Taivassalo, Tarvasjoki, Uusikaupunki, Vampula, Vahto, Velkua, Yläne

HALLINTONEUVOSTO

Vanto Matti, varatuomari, asianajaja,
Raisio, 1993 - 1995, puheenjohtaja

Yrjövuori Matti, maanviljelijä, Paimio,
1993 - 1995, varapuheenjohtaja

Haavisto Heikki, OTK, agronomi,
Raisio, 1995 - 1997

Hasselblatt Hans, ekonomi, aluejohtaja,
Turku, 1995 - 1997

Hollmén Timo, maanviljelijä, agrobiologi,
Kaarina, 1995 - 1997

Klimscheffskij Simo, toimitusjohtaja,
kunnallisneuvos, Turku 1993 - 1995

Kuusela Kalervo, komisario,
Turku, 1994 - 1996

Kytömäki Raili, kotitalousopettaja,
Turku, 1994 - 1996

Lahdenperä Tapani, maanviljelijä,
Taivassalo, 1994 - 1996

Lauros Tuula, pääluottamusmies, tarjoilija,
Merimasku, 1994 - 1996

Lehimo Inkeri, pääluottamusmies,
myymäläkassa, Turku 1994 - 1996

Lehmusto Jouko, valtiotieteen maisteri,
suunnittelupäällikkö, Turku 1993 - 1995

Makkonen Eva-Lisa, valt.maisteri,
kaupunginsihteeri, Turku 1995 - 1997

Mäki-Laurila Marja-Leena, peruskoulun-
opettaja, Punkalaidun, 1993 - 1995

Pelttari Jukka, maanviljelijä,
Lieto, 1995 - 1997

Pursiheimo Terttu, fil.maisteri, lehtori,
Turku, 1994 - 1996

Puttaa Leila, kotiteollisuusopettaja,
Masku, 1993 - 1995

Rauhala Reijo, rehtori,
Turku, 1994 - 1996

Sinervo Risto, kauppatiet. maisteri, rehtori,
Loimaa, 1995 - 1997

Soupas Mirja, agronomi, maanviljelijä,
Sauvo, 1993 - 1995

Sulo Tarja, kotitalousopettaja,
Uusikaupunki, 1994 - 1996

Uotila Usko, opettaja, maanviljelijä,
Yläne, 1993 - 1995

Valtare Erja, kauppatiet.maisteri,
Raisio, 1995 - 1997

Vähä-Kouvola Kaarle, maanviljelijä,
Mynämäki, 1995 - 1997

HALLITUS

Autio Veikko, ekonomi,
toimitusjohtaja, puheenjohtaja, Turku

Hyssälä Heikki, varatuomari,
hallintojohtaja, Turku

Kanerva Reino, kauppat.tohtori,
varapuheenjohtaja, Turku

Moisio Heikki, maanviljelijä,
Piikkiö

Niemiaho Tapani, kaupallinen johtaja,
Turku

Tuomala Risto, ekonomi,
hallintojohtaja, Turku

TILINTARKASTAJAT

Varsinaiset

Rehnberg Seppo, talousjohtaja, HTM,
Turku

Leino Rainer, kauppatiet.maisteri,
Turku

Hartikainen Matti, tarkastusjohtaja KHT,
Helsinki, SOK:n nimeämä

Varatilintarkastajat

Ääriä Yrjö, maanviljelijä,
Rusko

Penttilä Matti, talousneuvos,
Uusikaupunki

Harttunen Esa, KHT,
Oulu, SOK:n nimeämä

ASIAKASTOIMIKUNNAT

PRISMA TAMPEREENTIE

- Timo Alakoski, opistoupseeri
- Marja-Terttu Eskelinen, kotiäiti, teknikko
- Terhi Lairolahti, kanslisti
- Sisko Ojala, rouva
- Ulla Vahtera, aluetoimihenkilö

PRISMA PIISPANRISTI

- Jorma Haapaniemi, korvalääkäri
- Leila Hurme, palvelukeskuksen johtaja
- Mirja Miettinen, rouva
- Terttu Pursiheimo, lehtori
- Paavo Riski, lehtori
- Marja Sahlstén, pankkivirkailija

W-HERKKU ja TAVARATALO

- Mika Hakala, lääkäri
- Mervi Kujanen, pankkitoimihenkilö
- Hannele Laurmaa, konttoripäällikkö
- Leila Malmström, kotirouva
- Erja-Maija Roine, pankkitoimihenkilö

S-MARKET RAISIO

- Marjatta Koskinen, pankkitoimihenkilö
- Leena Laiho, terveyskeskusavustaja
- Ari Tolvas, toimitusjohtaja
- Tuula Vainikainen, tiedotussihteeri

S-MARKET RAVATTULA

- Olli Lehtisalo, kauppapuutarhuri
- Kauko Leinonen, toimittaja, toiminnanjohtaja
- Tiina Martti, kotitalousopettaja
- Sari Simola, leikkaus- ja anestesiaosastonhoitaja
- Anja Tupala, emäntä
- Tauno Vainio, sisustusasentaja

S-MARKET PIIKKIÖ

- Seija Ahtikari, kotitalousopettaja
- Sirkka-Liisa Heinonen, farmaseutti
- Anne Jaakkola, lastenhoitaja
- Niilo Rinta-Risku, puutarhuri

S-MARKET PAIMIO

- Riitta Heikkilä, toimistotyöntekijä
- Arja Kaipainen, baarimestari
- Anne Sillanpää, emäntä

S-MARKET NAANTALI

- Ritva Mikkola, lastentarhanopettaja
- Eeva Sariola, emäntä
- Jouni Tamminen, putkiasentaja

S-MARKET UUSIKAUPUNKI

- Mirjam Junnila, osastosihteeri
- Marjatta Kinnunen, opettaja
- Tarja Sulo, opettaja
- Helle Vahtera, emäntä

S-MARKET LOIMAA

- Ulla Eskola, emäntä
- Timo Kurri, liikennemestari
- Terttu Ojala, emäntä
- Tuija Paakkunainen, osastoapulainen

RAVINTOLA AMARILLO

- Mari Ervelä, myyntivirkailija
- Timo Järvinen, myymäläpäällikkö
- Eddy Karlsson, piirimyyjä
- Olli Laakio, yksityisyrittäjä
- Annemari Salonen, pankkineuvoja

HOTELLI SEURAHUONE

- Klaus Fritznér, yrittäjä, konsultti
- Harry Granholm, aluepäällikkö
- Kaija Kajala, johdon sihteeri
- Vesa Pesola, edustaja
- Kari Toivonen

HOTELLI HAMBURGER BÖRS/YÖKERHO

- Harri Halme, toimitusjohtaja
- Janne Saira, kuntohoitaja
- Vesa Viitaniemi, pankinjohtaja
- Jarmo Virta, dipl. ins.
- Tiina Yli-Halla, yrittäjä, fysioterapeutti

HOTELLI HAMBURGER BÖRS/CITYBÖRS

- Matti Haapasola
- Markku Juurela
- Matti Kulmala
- Matti Vahteristo
- Pentti Väisänen

KUNNIA- JA TYÖANSIOMERKIT V. 1995

Tasavallan Presidentin myöntämä Suomen Valkoisen Ruusun I luokan mitali: huoltamomyyjä Arvi Lindfors ja sihteeri Irmeli Nieminen ja Suomen Valkoisen Ruusun mitaliliinavaatevarastonhoitaja Aune Heinonen.

SOK:N 40-vuotistyyöansiomerkki: pääkeittäjä Tuovi Pentti ja lihamyyjä Marja-Liisa Saarinen.

SOK:n 25-vuotistyyöansiomerkki: tuoteryhmävastaava Seija Ahlfors, tarjoilija Kyllikki Andersson, tuoteryhmävastaava Tauno Härkölä, myyjä/kassa Merja Jylhä, marketpäällikkö Marja Kontto, kalamyyjä Elvi Kuusisto, myyjä/kassa Meeri Mäkelä, myyntipäällikkö Ritva Nieminen, myymäläkassa Else Oinonen, tuoteryhmävastaava Paula Sillstén, tuoteryhmävastaava Maija-Liisa Soini, myymäläkassa Ritva Tamminen, saunanhoitaja Hilka Vainionpää ja toimilalajohtaja Jyrki Valanne.

HUIPPUMYYJÄKLUBI

Diana Wahlroos, Wiklund-Herkku
Marjatta Virolainen, Wiklund-Herkku
Aila Suotonen, Prisma Piispanristi
Sinikka Mesikämnen, Prisma Piispanristi
Anneli Kankare, Prisma Tampereentie
Leila Virta, Prisma Tampereentie
Eva Lehtonen, S-market Raisio
Jarkko Virta, S-market Raisio
Outi Laaksonen, S-market Uusikaupunki
Eeva Samu, S-market Ravattula
Marja Lehtiö, S-market Loimaa
Pirjo-Riitta Virtanen, S-market Lauste
Marja Hartman, S-kauppa Yläne
Seija Virta, S-kauppa Sauvo
Pirjo Näse, S-kauppa Kustavi
Anja Heikkilä, S-kauppa Alastaro
Jaana Harmiala, Neste Koulukatu
Päivi Kujala, Neste Aura
Arvi Lindfors, Neste Piispanristi
Henna Granqvist, Rosso Raisio
Ellen Majala, Rosso Kauppatori
Tiina Määttänen, Rosso Hämeenkatu
Riitta Åberg, Café Emilia
Vesa Palokas, Amarillo
Keijo Jalovaara, Amarillo
Kaija Kekkonen, EG-Klubi
Jaana Parviainen, Seurahuone
Timo Juntunen, Seurahuone
Pauli Suokko, Hamburger Börs
Teija Pajunen, Hamburger Börs
Aune Heinonen, Hamburger Börs
Eija Teräntö, Hamburger Börs
Sirkka-Liisa Tähtkää, Hamburger Börs
Raine Verho, Rico
Timo Hällfors, Rico

LUOTTAMUSHENKILÖT

Inkeri Lehimo, pääluottamus mies ja työsuojeluvaltuutettu, vähittäiskauppa

Marja Kontto, pääluottamus mies, myymäläesimiesliitto

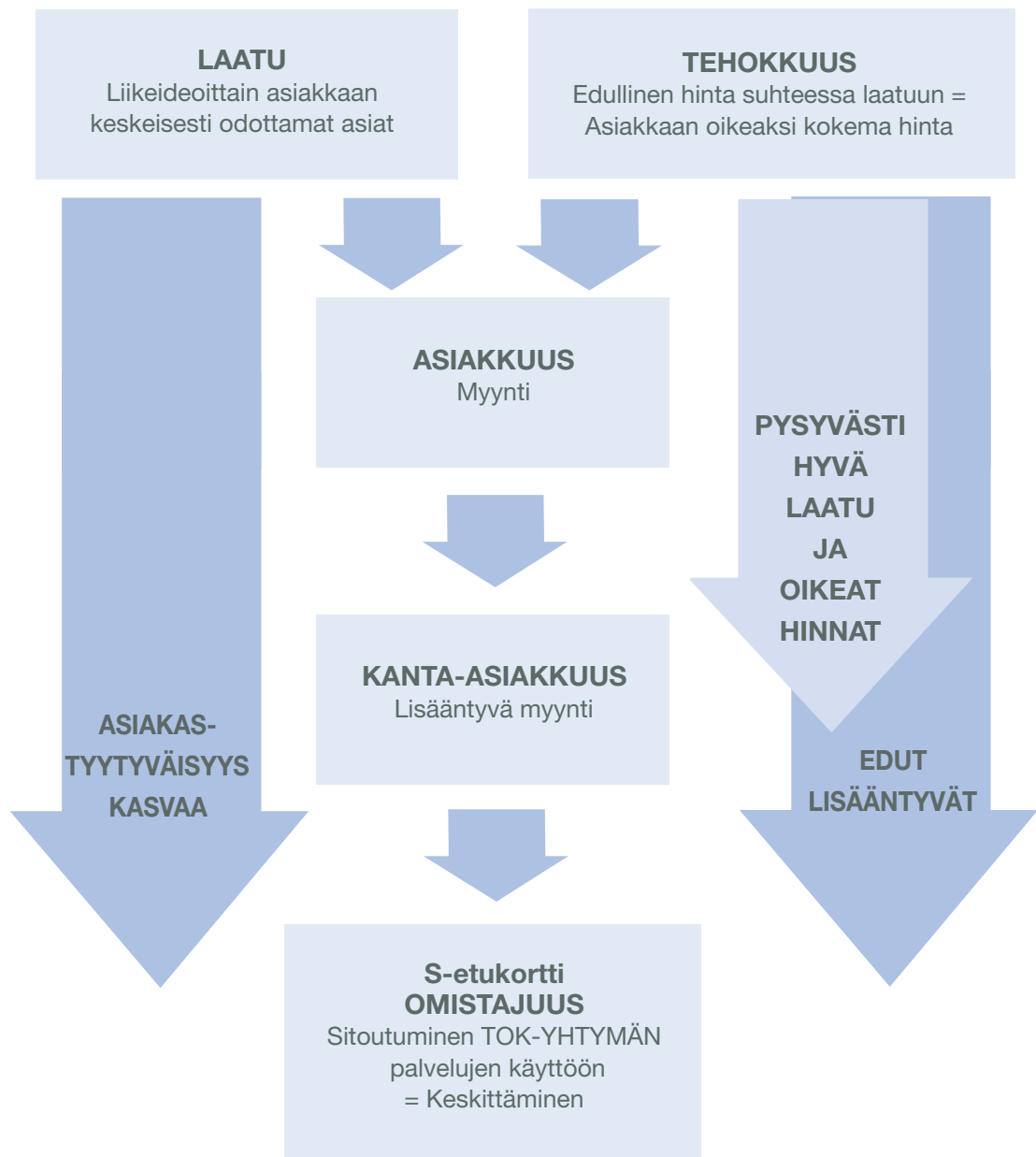
Kyllikki Andersson, työsuojeluvaltuutettu, hotellit ja ravintolat

Tuula Lauros, Oy Hotress Ab, pääluottamus mies ja työsuojeluvaltuutettu

TOK-YHTYMÄN ORGANISAATIO

JOHTO- RYHMÄ	<p>Veikko Autio Tapani Niemiahho Risto Tuomala Jyrki Valanne Harry Malmberg</p>	<p>Toimitusjohtaja Kaupallinen johtaja Hallintojohtaja Toimialajohtaja Toimialajohtaja</p>	
PÄIVITTÄIS- JA ERIKOISTAVARAKAUPPA	TURUN OSUUSKAUPPA	<p>Kaupallinen johtaja PT-valikoima- ja logistiikkapäällikkö Järjestelmäpäällikkö</p>	<p>Tapani Niemiahho Raimo Asukas Mika Marttila</p>
	WIKLUND-HERKKU	<p>Myymläpäällikkö</p>	<p>Riitta Engblom</p>
	PRISMA Piispanristi	<p>Prismajohtaja</p>	<p>Heli Hiltunen</p>
	<p>Elintarvike Vapaa-aika, asuminen, pukeutuminen Kahvio Kassapalvelu</p>	<p>Myyntipäällikkö Myyntipäällikkö Kahvilanhoitaja Kassaryhmän esimies</p>	<p>Hannu Hussi Ritva Nieminen Anja Waali Riitta Airola</p>
	PRISMA Tampereentie	<p>Prismajohtaja</p>	<p>Aila Suvanto</p>
	<p>Elintarvike Vapaa-aika, asuminen, pukeutuminen</p>	<p>Myyntipäällikkö Myyntipäällikkö</p>	<p>Aila Suvanto oto Kirsti Makkonen</p>
S-MARKETIT JA S-KAUPAT	S-MARKETIT JA S-KAUPAT	<p>Kenttäpäällikkö</p>	<p>Sami Toivonen</p>
	<p>S-MARKET Raisio Kassapalvelu</p>	<p>Marketpäällikkö Kassaryhmän esimies</p>	<p>Aino Rindell Hannele Mantere</p>
	<p>S-MARKET Uusikaupunki Käyttötavaramyymälä</p>	<p>Marketpäällikkö Myyntipäällikkö</p>	<p>Timo Raninen Pirkko Heikkinen</p>
	<p>S-MARKET, Piikkiö</p>	<p>Marketpäällikkö</p>	<p>Mauno Vilein</p>
	<p>S-MARKET, Paimio</p>	<p>Marketpäällikkö</p>	<p>Jari Orava</p>
	<p>S-MARKET, Loimaa</p>	<p>Marketpäällikkö</p>	<p>Leena Loippo</p>
	<p>S-MARKET, Lauste, Turku</p>	<p>Marketpäällikkö</p>	<p>Pentti Jokinen</p>
	<p>S-MARKET, Naantali</p>	<p>Marketpäällikkö</p>	<p>Marja Kontto</p>
	<p>S-MARKET, Ravattula</p>	<p>vt. Marketpäällikkö</p>	<p>Aino Rindell</p>
	<p>S-KAUPPA AITTA, Sauvo</p>	<p>Kauppias</p>	<p>Petri Laine</p>
	<p>S-KAUPPA TAIVAKKA, Taivassalo</p>	<p>Kauppias</p>	<p>Kari Pohjantähti</p>
	<p>S-KAUPPA MAJAKKA, Kustavi</p>	<p>Kauppias</p>	<p>Irma Keskievari</p>
	<p>S-KAUPPA OSUMA, Kyrö</p>	<p>Kauppias</p>	<p>Markku Lemmensalo</p>
	<p>S-KAUPPA AHOS, Alastaro</p>	<p>Kauppias</p>	<p>Maija Sihvonon</p>
<p>S-KAUPPA YLÄTORI, Yläne KAUPPA-AUTO, Kyrö</p>	<p>Kauppias</p>	<p>Markku Sihvonon Pekka Rahkasuo</p>	
HUOLTAMO- RYHMÄ	REITTI OY	<p>Toimitusjohtaja</p>	<p>Harry Malmberg</p>
	Polttoainemyynti	<p>Huoltamo esimies</p>	<p>Aune Maununiemi</p>
	<p>NESTE, Aura NESTE, Mynämäki NESTE, Koulukatu NESTE, Piispanristi</p>	<p>Huoltamo esimies Huoltamo esimies Huoltamo esimies Huoltamo esimies</p>	<p>Jari Paju Seppo Heinonen Aune Maununiemi Olli Reponen</p>
	HOTELLIT, RAVINTOLAT JA KAHVILAT	<p>Toimialajohtaja</p>	<p>Jyrki Valanne</p>
HOTELLIT, RAVINTOLAT JA KAHVILAT	Ravintolat ja kahvilat	<p>Kenttäpäällikkö</p>	<p>Marketta Halonen</p>
	Sokos Hotels Turku Myyntitoimisto	<p>Myyntijohtaja</p>	<p>Tuija Suominen-Åkerlund</p>
	OY HOTRESS AB	<p>Toimitusjohtaja</p>	<p>Jyrki Valanne</p>
	HOTELLI HAMBURGER BÖRS	<p>Hotellinjohtaja</p>	<p>Teijo Posti</p>
	HOTELLI SEURAHUONE	<p>Hotellinjohtaja</p>	<p>Pekka Torppi</p>
	HOTELLI KIVITASKU	<p>Hotelli-ravintolapäällikkö</p>	<p>Hannu Pajula</p>
	CAFÉ NIKI	<p>Kahvilanhoitaja</p>	<p>Birgit Forsman</p>
	CAFÉ RICO	<p>Ravintolapäällikkö</p>	<p>Jouni Tähtkäpää</p>
	OY UNITEL AB	<p>Toimitusjohtaja</p>	<p>Jyrki Valanne</p>
	ANINKAISTEN KOTILEIPOMO JA OLUTTUPA	<p>Kahvilanhoitaja</p>	<p>Seija Susi</p>
	BIG AMARILLO	<p>Ravintolapäällikkö</p>	<p>Anssi Tähtinen</p>
	CAFÉ EMILIA	<p>Kahvilanhoitaja</p>	<p>Laila Kohonen</p>
	EG-KLUBI	<p>Ravintolapäällikkö</p>	<p>Ulla-Maija Jalo</p>
	ERIK XIV	<p>Ravintolapäällikkö</p>	<p>Arja Grönholm</p>
	KIRJURI		
	KIRSTA	<p>Vt. ravintolapäällikkö</p>	<p>Riitta Jefimoff</p>
	PUB BRONX	<p>Pub-päällikkö</p>	<p>Hannu Helinä</p>
ROSALINDA			
ROSSO HÄMEENKATU	<p>Rossopäällikkö</p>	<p>Marjo Elomaa</p>	
ROSSO KAUPPATORI	<p>Rossopäällikkö</p>	<p>Marje Nurmi</p>	
ROSSO RAISIO	<p>Rossopäällikkö</p>	<p>Arto Vuori</p>	
RUNOSTUOPPI	<p>Ravintolapäällikkö</p>	<p>Eija Laine</p>	
TEINI	<p>Ravintolapäällikkö</p>	<p>Heli Turve</p>	
TALOUS- HALLINTO	<p>Hallintojohtaja Konttoripäällikkö Sisäinen tarkastaja Projektipäällikkö</p>	<p>Risto Tuomala Jouni Uusi-Seppä Heikki Tuominen Simo Suokivi</p>	

TOK-YHTYMÄN TOIMINTAFILOSOFIA

TOK-YHTYMÄ
TURUN OSUUSKAUPPA
YLIOPISTONKATU 31, 20100 TURKU
PL 186, 20101 TURKU
PUH. (921) 233 2311
FAKSI (921) 231 8017
